

**Regionální muzeum v Teplicích,
příspěvková organizace**

VÝRO NÍ ZPRÁVA ZA ROK 2017

120 let od otevření teplického muzea (1897-2017)

M sto Teplice bylo koncem 19. století proslulé nejen lázeňskou tradicí, ale i bohatým kulturním životem. Adilo se k nejvýznamnějším městům rakousko-uherské monarchie a bylo významným průmyslovým centrem. Přesto zde chyběla kulturní instituce, v té době již obvyklá ve všech významnějších městech - muzeum. Od roku 1873 zde existovalo pouze soukromé muzeum chomutovského rodáka Antona Heinricha Fassla.

Kulturní a společenské poměry ve městě ovlivňovali především představitelé německých zámožných rodin. Myšlenka založení muzea v Teplicích vzešla od majitele teplické továrny na hasičské stříkačky, perpadla a stroje Reginalda Czermacka, který byl sám vášnivým sběratelem starožitností. Dne 3. listopadu 1894 se v claryovském zámku konalo zakládající shromáždění Muzejní společnosti. Ta v roce 1897 získala potřebnou finanční podporu od městského zastupitelstva, odkoupila sbírku A. H. Fassla a 2. prosince 1897 v pronajatém patře v domě ve Školní ulici oslavila otevření muzea pro veřejnost. Zde muzeum sídlilo do roku 1905, a pak se přestěhovalo do Živnostenského domu ve stejné ulici (dnes budova okresního archivu).

V té době jen teplické Muzejní společnosti pocházela z vyšších společenských kruhů a jejím předsedou byl zvolen kníže Carlos Clary Aldringen. Muzejní program byl formulován v přímé souvislosti s rozvojem industrializace na Teplicku

a stanovil muzeu tři hlavní úkoly: provádět vlastní dlouhodobou dokumentaci, prostřednictvím sbírek napomáhat zdokonalení úrovně keramické a sklářské produkce, které patří k profilovým odvětvím zdejšího průmyslu, a zajišťovat archeologické památky každodenně odkrývané při těžbě uhlí a dalších zemních pracích. Tato orientace po desetiletí ovlivnila činnost muzea, které bylo pořadíáno mezi nejvýznamnější mimopražská muzea.

V roce 1945 přešly muzejní sbírky do správy místního národního výboru, který rozhodl, že povodní prostory jsou nevyhovující, a dal muzeu v roce 1947 do užívání budovu teplického zámku, kde sídlí dodnes. Ještě ve 40. letech došlo k vyprofilování jednotlivých sbírkových okruhů, z nichž později vznikla samostatná oddělení - historické, archeologické a přírodovědné, dále pak muzejní knihovna a konzervátorské dílny.

Po únoru 1948 byla odborná muzejní práce plně podřízena marxistické ideologii. V 50. letech byly v zámeckých prostorách vybudovány první stálé expozice a začal vycházet muzejní sborník. Pobožkou teplického muzea se stalo městské muzeum v Krupce. Stálé expozice na teplickém zámku pak procházely v následujících desetiletích četnými proměnami. Archeologický výzkum na zámeckém nádvoří odkryl základy románské klášterní baziliky a muzeum se tak symbolicky stalo strážcem samotných památek města Teplice. Objekt zámku se však dočkal významnější rekonstrukce až koncem 60. a v 70. letech.

V období politického uvolnění prožívalo teplické muzeum svou „zlatou éru“, která byla ukončena sovětskou okupací v roce 1968 a následnou normalizací. Těžiště muzejní práce se staly zejména dějiny dělnického hnutí. Pozitivem normalizačního období bylo převzetí zámku v Bílině, který byl původně sídlem archeologického oddělení. V téže době se jednalo v rámci centralizace teplické muzejní sbírky menších městských muzeí v Bílině a v Duchcově.

V roce 1992 se zřizovatelem teplického muzea stalo Ministerstvo kultury České republiky (MK ČR) a od roku 2002 je příspěvkovou organizací Ústeckého kraje (ÚK). Roku 1988 byl ředitelem teplického muzea jmenován Dušan Špička, který v této funkci setrval 22 let, a v roce 2008 mu byla udělena cena MK ČR za osobní přínos k rozvoji české kultury. Ve stejném roce byla díky podpoře ÚK otevřena moderní expozice Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích v nově zrekonstruovaném východním křídle teplického zámku. V současné době má teplické muzeum o více než milion sbírkových předmětů rozložených do 37 podsbírek o nichž pečují 5 odborných oddělení. Od roku 2004 jsou archeologické oddělení a konzervátorské pracoviště umístěny v nové muzejní budově postavené v Sobědruhách u Teplic.

Od roku 2011 vedl teplické muzeum dramaturg Dušan Kukul, kterého brzy ve funkci vystřídal dlouholetý vedoucí přírodovědného oddělení Bohuslav Boček. Za jeho vedení se v Regionálním muzeu v Teplicích uskutečnilo mnoho úspěšných výstavních projektů, v roce 2017 to byla mimo jiné výstava ke 120. výročí otevření teplického muzea. V tomtéž roce byla veřejnosti zpřístupněna nově zrestaurovaná umělecká jeskyně a malovaný sál a opraveny tzv. Kolostrojky v žižkově na teplickém zámku.

OBSAH

Výstavy	5
POD OCHRANOU SVATÉHO FLORIÁNA	9
VÝSTAVA XXL	12
BIBLIOFILIE - knihy láskou tvořené	15
Exponát m síce	17
<i>K. Suchá:</i> DOMÁCÍ UMĚNÍ - papužečková chemlonu	17
<i>J. Bažantová:</i> TERRA, keramická továrna, a.s. Trnovany - 100. výročí založení	18
<i>N. Holánová:</i> MALÁ „OCHUTNÁVKA“ z darů žánrových pohlednic od paní Daniely Váňkové z Prahy	19
<i>M. Radoš:</i> Nezvykle velké krystaly kalcitu	20
<i>M. Žemlička:</i> Vosí hnízdo z Jeníkova	21
<i>K. Laufová:</i> Hliněné dýmky a historie kouření tabáku	22
<i>J. Perutz Michlová:</i> Knížky pro děti ze sbírky bibliofilů	23
<i>B. Boček:</i> Vzkaz dalším generacím	24
Expozice	25
Paleontologie Teplicka	26
Grotta a jídelna pro služebnictvo	26
Rok baroka v teplickém muzeu	31
Edičníinnost	32
NOVÉ PUBLIKACE	32
Doprovodné akce	33
XIII. MUZEJNÍ NOC V TEPLICÍCH	34
Služby badatelů a veřejnosti	36

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost	36
Významné akvizice roku 2017	36
AKVIZICE DO SBÍRKY SKLA A PORCELÁNU A KERAMIKY	37
AKVIZICE DO SBÍRKY FOTOGRAFIE	39
ČINNOST JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ	40
Archeologické oddělení	40
Historické oddělení	41
Knihovna	45
Přírodovědné oddělení	47
Útvar editelů a oddělení organizační a vnějších vztahů	49
Konzervátorské oddělení	49
Provozní - technické oddělení	50
Seznam pracovníků v roce 2017	51
Malá statistika roku 2017	53
Hospodaření v roce 2017	54
Hlavní úkoly roku 2018	55
Kontaktní adresy	55

VÝSTAVY

V roce 2017 uspořádalo Regionální muzeum v Teplicích, p.o. (dále jen RMT) ve svých výstavních místnostech, ve foyeru a v Jízdárně teplického zámku celkem **15** výstav - **5** výstav z vlastních sbírek, **9** výstav ve spolupráci a **1** výstavu v pronájmu. Výstavy na teplickém zámku v roce 2017 navštívilo celkem **18 593** návštěvníků, z toho **397** v rámci komentovaných prohlídek.

Následující údaje přináší krátkou charakteristiku jednotlivých výstav uspořádaných v RMT v roce 2017:

27. 1. - 26. 2. /III. výstavní místnost/ 437 návštěvníků /výstava ve spolupráci

OSAM LOST ZBY KAPRYSE

Výstava známého teplického fotografa Zbyška Pryse z cyklu OSAM LOST prostřednictvím autorských fotografií sdělovala, že osamlost je zcela subjektivní stav a nemá nic společného se samotou.

8. 3. - 6. 4. /Jízdárna a I., II. a III. výstavní místnost/ 3280 návštěvníků /výstava ve spolupráci

O IDOKO AN - krajské kolo soutěže v oboru výtvarných oborů ZUŠ

V roce 2017 soutěž v oboru výtvarných oborů základních uměleckých škol z celého Ústeckého kraje pořádala Základní umělecká škola Teplice. Kvidině bylo velké množství prací žáků a studentů ZUŠ od 5 let až do dospělosti. Uitelé se svými žáky prezentovali výtvarné práce a projekty nejen na nepovinné téma přehledky SKRÝVÁNÍ A ODKRÝVÁNÍ.

28. 4. - 2. 7. /I. výstavní místnost /

730 návštěvníků / výstava z vlastních sbírek

NESMRTELNÁ KRÁSA

Výstava prezentovala mineralogickou sbírku a sbírku ulit mošských mšských Františky a Rostislava Kunertových z Prahy Vysočany, kterou manželé v novali přirododárnému oddělení teplického muzea. Rozsáhlá celoživotní sbírka ulit mnoha předloží mošských mšských a minerál nemá v tomto rozsahu období.

Pohled do výstavy Nesmrtelná krása

28. 4. - 11. 6. /III. výstavní místnost/2023 návštěvník /výstava ve spolupráci

ŽIVOT JAKO V POHÁDCE

Výstava divadelních kostýmů Evy Stolaové představila dvanáct krásných klasických pohádek, které milovali už prarodiče dnešních dětí. Patronkou výstavy byla Dara Rolins.

26. 5. - 20. 8. /Jízdárna/1268 návštěvník /výstava z vlastních sbírek

POD OCHRANOU SVATÉHO FLORIÁNA

Výstava v novaně oslavám 150. výročí založení hasičského sboru v Teplicích a 170 let od narození významného teplického občanů a majitele teplické továrny na stříkačky Reginalda Czermacka. Výstava seznámila nejen s historií a současností teplického hasičského sboru, ale návštěvníci na ní viděli i dochované historické stříkačky firmy Czermack a současně hasičské prostředí, hasičské stejnokroje a přilby a další zajímavosti. Pro děti byl připraven interaktivní koutek a ukázka modelů hasičských autíček.

23. 6. - 23. 7. /I. výstavní místnost/730 návštěvník /výstava ve spolupráci

14. HRNKOVÉ SYMPOZIUM ČESKÉHO PORCELÁNU DUBÍ a.s.

Výstava představila výsledky prací mezinárodního hrnkového sympozia pořádaného Českým porcelánem Dubí a.s. od roku 1989. Hrnková sympozia jsou výzvou pro netradiční a kreativní zpracování všech možných tvarů hrnků a pohárků, které se mohou stát přinejmenším inspirací nebo přímo předlohou pro budoucí zavedení do výroby.

14. 7. - 10. 9. /I. a II. výstavní místnost /576 návštěvník /

výstava ve spolupráci

VZPOMÍNKY NA TEPLICKO

Výstava byla společným projektem teplického muzea, Sudetoneckého muzea a Spolku přátel Teplic-Šanova se sídlem v Mnichově, a připomíná, že před 70 lety v tšina německých obyvatel československého pohraničí opustila své domovy a začala nový život v Německu i Rakousku. Mezi nemnohými v cí, které si na cestu vzali s sebou, patřily kromě nezbytných předmětů denní potřeby i různé drobnosti, které jim mohl v nové vlasti jejich přivodit domov připomínat. Tito nemí nositelé vzpomínek na Teplicko tvořili výstavu na teplickém zámku.

Pohled do výstavy Vzpomínky na Teplicko

28. 7. - 17. 9. / III. výstavní místnost / 845 návštěvníků /
výstava z vlastních sbírek

ANTONÍN LÁBR (1917-2015) - výběr z díla

Před 120 lety byla otevřena první expozice teplického muzea, v průběhu let se mnohokrát proměnila a především se změnilo sídlo muzea. S jeho přebudováním v zámeckých budovách je spojeno jméno teplického výtvarníka Antonína Lábra, jehož osobní i profesní život byl propojen s osmi sedmi kamí. První v galerii stojí u data jeho narození, druhá je spojena s rokem 1947, ve kterém zahájil činnost v teplickém muzeu a poslední se váže k roku 1977, kdy práci v muzeu ukončil. V průběhu téměř desetiletí založil tradici expozice gotického a barokního umění, která a dnes již obsahem změnila, patří k stálým pokladům teplického muzea. Uvedená výstava připomíná malá výstava výběrem z Lábrovy volné tvorby v doprovodu fotodokumentace realizací návrhů kovaných architektonických detailů, z nichž některé jsou dodnes součástí prostoru teplického muzea.

Pohled do výstav k výstavě Antonína Lábra a bibliofilii

22. 9. - 26. 11. / I. a II. výstavní místnost / 699 návštěvníků /
výstava z vlastních sbírek

BIBLIOFILIE - knihy láskou tvořené

Výstava teplické muzejní knihovny představila nejmladší muzejní sbírku, založenou před 40 lety v roce 1977. Sběrka obsahuje nejdokonaleji zpracované české knihy s láskou a péčí tvořené a to jak po stránce literární, tak i s ohledem na jejich výtvarné zpracování. Sběrka dokumentuje především práci českých knihovničů celého 20. století, ale obsahově pokrývá literaturu od 12. století (faksimile). Ve sbírce se nalézají nejznámější tituly básníků, spisovatelů a výtvarníků, jejichž díla jsou i po letech hluboce zapsána v srdcích čtenářů a milovníků krásných knih.

25. 9. - 29. 10. / III. výstavní místnost / 1174 návštěvníků / výstava ve spolupráci
ARTIME, OLEJOMALBY REGIONÁLNÍCH VÝTVARNÍKŮ

Výstava obrazů Kreativního centra a ARTIME & Zimmermannová v Ústí nad Labem prezentovala díla umělců, kteří po mnoha letech již dokončili své řemeslné profese a nyní je spojil společný zájem o výtvarnou tvorbu, zejména olejomalbu.

1. 9. - 1. 10. / Jízdárna / 1501 návštěvníků / výstava v pronájmu

CESTOU NECESTOU - Jiří Reissig FOTOGRAFIE

Autorská výstava fotografií k 70. výročí narození známého teplického fotografa Jiřího Reissiga vznikla za podpory Statutárního města Teplice.

3. 11. 2017 - 8. 4. 2018 / Jízdárna / 1199 návštěvníků (rok 2017) / výstava
 z vlastních sbírek

VÝSTAVA XXL

V roce 2017 si muzeum v Teplicích připomnělo 120. výročí svého otevření a 70 let působení na teplickém zámku. Za tu dobu v depozitáři shromáždilo přes milion sbírkových předmětů. Na výstavě bylo možné obdivovat to nejlepší z depozitářské archeologické, historické a přírodovědné oddělení a knihovny teplického muzea, včetně ukávek práce oddělení konzervátorského. K výstavě byl vydán katalog. (online více na s. 33)

14. 11. 2017 - 28. 1. 2018 / III. výstavní místnost / 812 návštěvníků (rok 2017) / výstava ve spolupráci
HORNÍM STAKRUŠNÝCH HOR

Koncem roku 2017 doputovala na teplický zámek panelová putovní výstava, kterou Ústecký kraj společně s krajskými muzei podpořil nominací Hornické kulturní krajiny Krušnohoří/Erzgebirge na Seznam světového dědictví UNESCO. Výstava představila důležitá hornická lokality, které vznikly díky těžbě nerostného bohatství na české straně Krušných hor a mají významný vliv na osídlení, hospodářství a kulturu území dnešního Ústeckého a Karlovarského kraje.

1. 12. 2017 - 11. 3. 2018 / I. a II. výstavní místnost / 2275 návštěvníků (rok 2017) / výstava ve spolupráci
SVĚTKY EKLEGO

Výstava pestré barevných exponátů poskládaná z téměř 250 tisíc dílků stavebnice Lego. Náplň výstavy byla tematická expozice modelové řady vozidel edice Creator exclusive a Model Team, vesmírných broků a UFO z edice Space, dále rozsáhlé sbírky dnes již nevyroběných kostiček, kousátků a chrástítek pro batolata, která byla známa pod pojmem Lego Baby Primo, nebo například vybrané edice z kolekcí Lego City, Bionicle, Elves a BrickHeadz. Velkým lákadlem byla soutěž o osm stavebnic Lego, mini Lego město s kolejištěm a pohyblivými vlakovými soupravami a další koutek.

Pohled do výstavy Jiřího Reissiga

POD OCHRANOU SVATÉHO FLORIÁNA

26. 5. - 20. 8. / Jízdárna

V roce 2017 navázalo Regionální muzeum v Teplicích opět po deseti letech spolupráci s Hasičským záchranným sborem Ústeckého kraje, územním odborem Teplice.

Na počest 150leté existence hasičského sboru v Teplicích a k 170. výročí narození významného hasičského inženýra a majitele teplické továrny na stříkačky Reginalda Czermacka byla připravena výstava „Pod ochranou svatého Floriána“.

Výstava v obdobném duchu se v teplickém muzeu konala v roce 2007 k 140. výročí teplických hasičů. Uspořádat výstavu opětovně na stejné téma se mohlo zdát zdlácnivě, neboť mnoho materiálů a informací již bylo zpracováno a historická fakta se nemění. Bylo však třeba vypořádat se s tím, jak všechny tyto informace podat alespoň trochu odlišným způsobem a výstavu koncipovat jinak, než tehdy. Během příprav výstavy se podařilo objevit nové představy a nalézt nové informace, které byly prezentovány. Více prostoru bylo věnováno Reginaldu Czermackovi, nejvýznamnějšímu představiteli hasičstva v rakouské monarchii, který sice nebyl teplickým rodákem, ale prožil zde a později v Krupce podstatnou část svého života.

Výstava byla koncipována do šesti oddílů. První část byla věnována historii teplického hasičského sboru od jeho založení v roce 1867 až po současnost. *Myšlenku založit hasičský spolek měli lenové teplického Tlocvičského spolku Friedrich Massmann a Eduard Stern již v roce 1862. Tlak ve společnosti k založení hasičského spolku zvýšil požár, který vypukl v květnu 1866 v Hotelu de Saxe. Po přípravách pod vedením starosty Karla Stöhra byl hasičský spolek dne 20. března 1867 oficiálně potvrzen místodržitelstvím v Praze.*

Pod ochranou sv. Floriána

150 let hasičského sboru v Teplicích
170 let od narození Reginalda Czermacka

26. 5. - 20. 8. 2017

úterý - pátek 12 - 17 hod.
sobota a neděle 10 - 12 a 13 - 17 hod.

511 ČMAS Dělničská ul. žení hasičů Teplice,
HZS Ústeckého kraje, územní odbor Teplice
a Regionální muzeum v Teplicích
všichni zvou na výstavu hasičské historie
do Jízdárny teplického zářivky

Regionální muzeum v Teplicích, p. o.
Žitná ul. č. 11, Teplice - 415 01
www.muzeum.teplice.cz

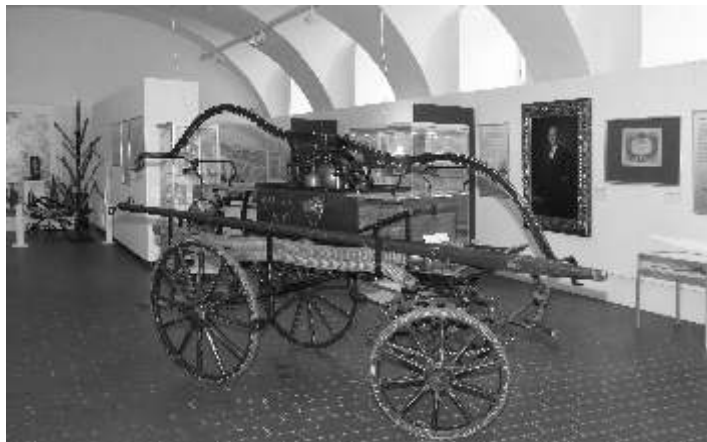

Zájem byl veliký, koncem roku měli teplejší hasiči již 150 členů. Spolek se oficiálně nazýval Turner-Feuerwehr, tedy Tlocvičný hasičský sbor. Byl to spolek německý, česká menšina v Teplicích si svůj hasičský sbor založila až mnohem později, v roce 1931.

Návštěvníci výstavy mohli shlédnout historické hasičské prostředky, modely historické hasičské techniky a kromě historických snímků také jsou také fotografie z hasičských zásahů a cvičení i poháry z hasičského sportu.

Centrální část byla věnována **Reginaldu Czermackovi (1847-1929)**, významnému hasičskému inženýrovi, majiteli továrny na stříkačky, vášnivému sběrateli a jednomu z hlavních iniciátorů založení muzea v Teplicích. Narodil se v roce 1847 v Praze, v mládí odešel z Prahy do Teplic a v roce 1868 začal se stavbou hasičských stříkaček. V roce 1879 vybudoval v Teplicích továrnu, která se stala jednou z největších na území Rakouska-Uherska. Zároveň je považován za zakladatele Rakouského hasičského svazu, který spojoval všechny zemské hasičské svazy rakouské poloviny monarchie. Jako předseda stálého rakouského hasičského výboru byl v roce 1900 u založení mezinárodní organizace pro podporu celosvětové spolupráce mezi hasiči a dalšími odborníky v hasičských a záchranných službách, označenou francouzskou zkratkou CTIF (Mezinárodní výbor pro prevenci a hašení požárů).

Czermack položil základy samaritánské služby v hasičství, byl zastáncem sjednocení úloh protipožární ochrany a záchranné služby. Aktivně se účastnil veřejného a spolkového života a měl významný podíl na samosprávě v Teplicích. V roce 1908 předal podnik svým synům a odešel do Vídně, kde působil v úřadovém křídle jako vedoucí transportní služby

raných a nemocných. Po první světové válce se vrátil z Vídně do Teplic a uchýlil se do vily v Krupce.

V dalším oddíle byla představena hasičská výstroj, typy hasičských pláště od konce 19. století po současnost, hasičské stejnokroje a dýchací přístroje. Závěr výstavy byl v nově významným požárem v Teplicích a okolí. Vystavenými unikáty byly historické stříkačky firmy Czermack Teplice z počátku 20. století. Část výstavy byla vyleněna do tématu návštěvníků, pro které byl připraven koutek, kde se mohou hravou formou seznámit s tématem a vitřina s desítkami modelů hasičských autíček.

Kurátorkou výstavy byla **Mgr. Pavlína Boušková** a na přípravě výstavy se aktivně podíleli a cenné rady a konzultace poskytovali plk. Ing. Adolf Langer, editel Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje (HZS ÚK), územního odboru Teplice a plk. Ing. Bohuslav Grund, bývalý editel téže instituce.

Výstava by nevznikla bez pomoci muzeí, soukromých sbírateľů a dalších institucí, které ochotně zapůjčily exponáty. Pod kovářství patří HZS ÚK, územnímu odboru Teplice, Okresnímu sdružení dobrovolných hasičů, Centru hasičského hnutí v Písečsku, Muzeu města Ústí nad Labem, Oblastním muzeím v Mostě a Děčíně, Hasičskému muzeu v Krupce, HZS ÚK, stanici Lovosice, Sdružení dobrovolných hasičů Štrbice a firmě Stimax International Teplice. Zvláštní poděkování je třeba vyslovit sponzorům výstavy, jmenovitě Ústeckému kraji, městu Teplice, firmám AGC, HET, Knauf Insulation, S VK, Louďa auto a Trail Servis, a mediálními partnery Teplickému deníku a Hasičským novinám.

Během trvání výstavy kurátorka výstavy uskutečnila 15. června komentovanou prohlídku výstavy a 27. června přednášku o Reginaldu Czermackovi.

VÝSTAVA XXL

3. 11. 2017 - 8. 4. 2018 / Jízdárna

V roce 2017 si Regionální muzeum v Teplicích (dále jen RMT) připomínalo 120. výročí svého otevření a 70 let působení na teplickém zámku. Při této příležitosti byla v Jízdárně teplického zámku uspořádána výstava XXL, na které teplické muzeum ke svým významným výročím vystavilo své nejvyšší, nejzajímavější a ještě neviděné sbírkové předměty. Výstava XXL navázala na úspěšnou výstavu, která byla pod názvem **Z MUZEJNÍ POKLADNICE aneb odhalená tajemství** uspořádána v Jízdárně teplického zámku ke 100. výročí otevření teplického muzea v roce 1997.

Na přípravě výstavy XXL se podíleli všichni odborní pracovníci teplického muzea. Výstava byla rozdělena na pět částí, ve kterých svou práci a sbírky představila jednotlivá odborná oddělení RMT.

Archeologické oddělení na výstavě prezentovalo 120 předmětů ze svých sbírek z období od pozdní doby kamenné, bronzové, laténské a z období raného středověku, dále na výstavě byly zastoupeny depoty z doby bronzové, ze starší doby halštatské a z doby laténské. Jednalo se zejména o keramické nádoby, dále zvířecí kosti, pracovní nástroje a zbraně, jež byly vyrobeny z kamene, bronzu, železa a kostí, dále ozdoby a šperky, zhotovené rovněž z nejrozmanitějších materiálů včetně kolik kusů předmětů z drahých kovů. V jedné vitríně byly představeny nálezy středověkých komorových kachlí a kostra ženy z pozdní doby bronzové.

Muzejní knihovna na výstavu zapůjčila dva velké globusy z poloviny 18. století, které původně zdobily knihovnu kláštera v Oseku. Dále se návštěvníci mohli obdivovat starým tiskem a rukopisem z 16. až 18. století a divadelním cedulím ze zámeckého divadla v Teplicích z 19. století. Unikátním knihovním exponátem byla nejvyšší historická mapa českého kartografa Jana Kryštofa Müllera z roku 1720, která udivovala zejména svou velikostí téměř 6 m².

Přírodovědné oddělení ze svých sbírek vystavilo nejkrásnější minerály z celého světa a nejvyšší zkameněliny. Součástí přírodovědné expozice bylo dioráma depozitace s ukázkami krabic s motýly a dalšími exponáty z entomologické sbírky, doplněné vycpaninami velkých šelem a dalších unikátních suchozemských i vodních živočichů. Ve vitrínách pak byly ve výjimečnosti ukázky z rozsáhlé sbírky ptákov a jejich vajec, množství mořských živočichů a jejich ulit a další přírodovědné kuriozity. Na stěnách visely ukázky herbářů a fotografie z výjezdů přírodovědců do terénu.

Nejobsáhlejšími sbírkami disponuje v teplickém muzeu **historické oddělení**, které vystavilo to nejlepší ze svých sbírek. Expozici obrazů a plastik vedly dvě hlavy andělů z 18. století a olejomalba Posmrtný výstřel la Johanna Georga Clary-Aldringena (1638-1700). Návštěvníci si dále mohli prohlédnout kolekci exlibris Josefa Váchala a další vzácné grafiky a kresby. Nechyběly ani exponáty ze sbírek numismatiky a etnografie, kterou zastupovala například nově zrestaurovaná malovaná skříň z počátku 19. století. Sběrka moderních fotografií byla mimo jiné prezentována velkým tablem policejní mstské policie v Teplicích-Sanov z roku 1934 a sbírka historické panoramatické fotografie Teplic z Letné, zhotovenou kolem roku 1900 v teplickém fotoateliéru Pietzner. Sběrku cínů zastupoval barokní svícen z 18. století, ze sbírky historie se návštěvníci obdivovali například globus na ozdobném stojanu z roku 1912, dřevěná kůlna od sudu s erbem Lobkoviců, pergamenové listiny povyšující Sanov na markýzů s ručně psaným textem a znakem Sanovů, historickým jízdním kolem, kočárem a sádkám, nezvykle velkému dřevěnému nádobí, velkému koženému cestovnímu kufru z 19. století, dřevěným cechovním ferulím s emblémy emesel, a dále dalších unikátních předmětů. Sběrky skla a porcelánu byly zastoupeny XXL exponáty, které vynikaly nejen svou velikostí, ale i výrobci z dneškových neexistujících

významných teplických firem. Unikátem byla například vystavená figurální porcelánová váza z 19. století teplické firmy Amphora nebo talíř ze souboru ROMA z lisovaného skla ze sklárny Inwald navržený Rudolfa Schrötera z poloviny 20. století. Prezентовány byly dále například ze sbírky textilu (například české botky zvané zlaté lilie nebo livřej sloužícího s erbem Clam-Gallas), pohlednice (mimo jiné nejstarší pohlednice ve sbírce s pohledem na Komáří vížku z roku 1893), lázeňství (plakát Bad Teplitz-Schönau z období po roce 1910 aj.), nábytku (například hrací skříň Symphonion z Lipska vyrobená kolem roku 1900), militáři (puška lovecká a terčovnice) a historických hodin (holandské nástěnné konzolové hodiny z 2. poloviny 18. století).

Nechyběla ani ukázka práce **konzervátorského a restaurátorského oddělení**, která byla představena zrestaurovanou dřevěnou truhlou a velkou zásobnicí ve tvaru sudu z glazované keramiky.

Všechny exponáty byly doplněny popiskami a krátkým textem o činnosti jednotlivých oddělení. Expozice zpestřily velkoformátové fotografie depozitářů vybraných sbírek. Uprostřed výstavy byla zbudována badatelna, kde sbírková oddělení teplického muzea na několika příkladech návštěvníkům prezentovala každodenní práci odborných pracovníků. Jednou z takových činností je sbírková evidence, která spočívá v odborném prozkoumání sbírkového předmětu a zapsání zjištěných skutečností do evidenční karty. Pro mladší návštěvníky byl do badatelny doplněn mechanický a elektrický psací stroj, na kterých bylo možné vyplnit papírovou evidenční kartu vybraného sbírkového předmětu a odnést si ji domů na památku.

K výstavě byl připraven pracovní list pro školy, který si mohli vyplnit všichni návštěvníci výstavy. List byl slosovatelný a tři vylosovaní výherci obdrželi po skončení výstavy katalog sbírek 120 LET TEPLICKÉHO MUZEA, který byl k výstavě vydán.

BIBLIOFILIE - knihy láskou tvořené

22. 9. - 26. 11. /I. a II. výstavní místnost

Výstava byla v nově svazkem krásných knih - bibliofilím z nejmladší sbírky knihovny teplického muzea. Knihy, jejichž obsahu se s láskou a péčí v nově generace výtvarných umělců, vydavatel, knižních grafik, typograf, ilustrátor a uměleckých knihvazebníků, etli je a (tvoří) generace tená a milovník literatury a poezie. Knižní sbírka z let 1977-2017 je soustavně obohacovaná o knihy uměleckých českých knih, dobrých autorů, výtvarných umělců a autorů se vztahem k našemu kraji.

Přeměna knihy je nedílnou součástí krásné knihy, kdy se pečlivě volí typ písma a jeho úprava, a vybírá se vhodný druh papíru. Výzdobu a ilustrace vytváří umělec na základě znalosti obsahu díla a krásná kniha je dotvořena uměleckou dobrou knižní vazbou. Sběrka bibliofilů knihovny je soustavně budována od roku 1977 k dokumentaci snahy o obnovu umělecké knižní vazby 20. století. Základem sbírky se stal nákup z pozůstatků známého pražského sběratele, architekta ing. Františka Kozáka, prostřednictvím lounského antikváře Dušana Vosiky. A kolik je sbírka soustavně budována především s ohledem na uměleckou knižní vazbu, dokumentuje i snahu o vytváření krásných bibliofilských tisků z hlediska výběru obsahu, výtvarné a typografické úpravy i volby vhodného papíru.

Po této sice nevelké sbírce (200 svazků) nám připomíná tvorbu českých umělců české kultury 20. století. Jsou zde zastoupena jména umělců, kteří se na přelomu 19. a 20. století zasloužili o obnovu české knižní kultury, například dílo Miloše Martena *Akkord* z roku 1916 vyzdobila Zdenka Braunerová a svázal Ludvík Bradáček.

V dalších svazcích nalezneme cenné grafické listy Františka Bílka, Jana Konopky, Františka Koblihy, Františka Muziky, Vojtěcha Preissiga, Jindřicha Štyrského, Josefa Šapky, Karla Svolinského, Cyrila Boudy, Františka Tichého, Jana Zrzavého a Jindřicha Pileckého. Sběrka dokumentuje také utváření názoru na vydávání bibliofilských nakladatelů. Jsou v ní zastoupeny i tisky *Spolku českých bibliofilů* a to prvním knižním vydáním Bezručových *Slezských písní* v grafické a typografické úpravě Vojtěcha Preissiga.

Z edice *Příběhy* J. V. Paura získala knihovna svazek dvanáctý *Případ pana Waldemara* od E. A. Poa, z edice Rudolfa Škeřáka *Prokletí básníci* svazek *První básně* Françoise Villona. Kladenská bibliofilská edice Sv. Klíra *Zodiak* je zastoupena prvním a jedenáctým svazkem, *Slezskými písními* Petra Bezruče a sbírkou poezie K. H. Hilara *Krise*. Známa brněnská edice *Atlantis* J. V. Pojera se představila 25. a 27. svazkem *Krále se zlatou maskou* M. Schvoba a *Krutými povídkami* A. Villierse de L'Isle-Adama v zajímavé klasické vazbě prof. Jindřicha Svobody. Titulem F. X. Šaldy *Boje o zítřek* z roku 1905 nákladem *Volných směrů* byla zastoupena edice *Dráhy a cíle*, nechybí tisk knihy o Ludvíka Bradáčka z jeho Grolierovy knihovny *Labyrint světa* od J. A. Komenského. Edice *Stožár* bibliofila Karla Jánského je zastoupena dílem K. H. Mácha *Známky*.

Mžeme jmenovat ještě řadu dalších, jako byla *Topi ova edice, Novákova stovka, Slune nice R. Žižkové, Vinice A. Dyka, Atom, Nesmrtelní, Slunovrat, Bohemia, Cimelia Bohemica, Polyhymnia, Kruh etby zábavné a vzd lávací* vydavatele A. Srdce nebo tisky z edice *Dobré dílo* vydavatele Josefa Floriana ze Staré íše na Morav .

Systematickým dopl ováním sbírky z hlediska um lecké knižní vazby eských kniha 20. století, vznikl v knihovn muzea vskutku reprezentativní soubor, jehož kvalitu zde zaru ují již samotná jména pr kopník obnovy emesln a um lecky dokonale zvládnutého díla. Jednotlivé svazky sbírky p ipomínají práci nap íklad Ludvíka Bradá e, Jana Rajmana, Otto Blažka, Karla Dudeška, Ludmily a Aloise Jiroutových, Ladislava Hodného st., Jaroslava Olšáka, Jind icha Svobody, Jana Vrtílka, Ji ího Hadla e, Františka Kusého, Ladislava Hodného ml. a dalších. Jejich dílo spl uje požadavky, které z hlediska bibliofilie vyslovil p edstavitel um lecké mezivále né avantgardy Jarmil Krecar v roce 1927: „***Kniha má být vázána dle své individuální podstaty, podle svého ducha i t la, podle své doby, své hodnoty skute né i p isouzené, podle toho, jak se užívá. Má se vyzna ovati vzhledem, který jest p irozeným výsledkem jejího obsahu, um rným s její osobitostí, slovem má být v souladu s dílem***“.

PhDr. Jana Perutz Michlová

EXPONÁT M SÍCE

Mezi výstavami po ádanými Regionálním muzeem v Teplicích je nutno zmínit i výstavu nazývanou Exponát m síce, která probíhá již od února 1998. Každý m síc je ve vstupních prostorách muzea zdarma p edstavena kolekce nebo samostatný zajímavý p edm t z muzejních sbírek s krátkým textem, který seznamuje návštěvníky s jeho charakteristikou, historií a pozicí ve sbírkách.

Jednotlivé exponáty m síce si prohlédnou všichni p íchozí, takže pokud chceme uvád t hypotetický po et návštěvník , tak je v roce 2017 shlédl v souhrnu v tší po et osob, než je celková ro ní návštěvnost RMT. Pro statistiku tvo ípo et návštěvník exponátu m síce 2017 10% z celkové ro ní návštěvnosti RMT, tj. **4 524** osob.

LEDEN Bc. K. Suchá: **DOMÁCÍ UM NÍ - Papu e z chemlonu**

ÚNOR MgA. J. Bažantová: **TERRA, keramická továrna, a.s. Trnovany - 100. výro í založení**

B EZEN N. Holánová: **Malá „ochutnávka“ z daru 366 žánrových pohlednic r zných témat od paní Daniely Vá ové z Prahy**

DUBEN Bc. M. Valtrová Kašparová: **Velikono ní papírové dózy**

KV TEN M. Rado : **Nezvykle velké krystaly kalcitu**

ERVEN M. Žemli ka: **Vosí hnízdo z Jeníkova**

ERVENEC Mgr. K. Laufová: **Hlin é dýmky a historie kou ení tabáku**

SRPEN Mgr. V. Keller: **Pam tní mince k „sedmi kovým“ výro ím**

ZÁ Í PhDr. J. Perutz Michlová: **Knížky pro d ti ze sbírky bibliofilíí**

ÍJEN Mgr. P. Boušková: **Hra ky – figurky hasí , voják a samaritán s technikou**

LISTOPAD Ing. B. Bo ek: **Vzkaz dalším generacím**

PROSINEC PhDr. J. Perutz Michlová: **Pohádkový sv t Vánoc v knihách našich p edk**

Archiv exponát m síce roku 2017 najdete na adrese <http://www.muzeum-teplice.cz/exponaty-mesice-2017/>.

Ukázky exponát m síce roku 2017:

Exponát m síce ledna

DOMÁCÍ UM NÍ - Papu e z chemlonu

Lednový exponát z historických sbírek teplického muzea p edstavil klasickou ukázkou domácího um ní, há kované pantofle a klubko chemlonu k jejich výrob .

Sedmdesátá léta 20. století p inesla zajímavý charakteristický znak doby. Nebyl to ani Gustav Husák, ani normalizace, ale chemlon. Nekone é polyamidové vlákno, které m lo nahradit vlnu, se skládá z tisíc malí kých blyštivých vláken. Je

velmi odolné, ale na omak nepříjemné a silně elektrizuje. Polyamid 6 byl vynalezen ve zlínské laboratoři firmy Ba a v roce 1949, pod názvem silon se vyráběl na území Čech a jako chemlon na Slovensku. Stal se propagovaným důkazem, že jakýkoli přírodní materiál se dá nahradit úsilím inženýrů a chemiků. Zajímavé je, že si chemlon lidé opravdu oblíbili, pletli z něj svetry, háčovali deky, splétali pantoflíčky, kazajky, vestičky, kloboučky, a také se stal oblíbeným materiálem pro tzv. domácí umění. Jedná se o fenomén, který nemá ve své době, stovky českých domácností zdobily po domácku vyrobené drobné i monumentální artefakty. Typickým představitелеm této tehdy moderní a nezbytné dekorace byl alkohol skrytý v háčkovaném kabátku z chemlonu. Přidáním bambulek a ořechů byl z láhve vytvořen psík, vlnitá tšinou pudlík. Chemlon nehořel, ale za tepla se škvařil, čehož se využívalo pro domácí výrobu dalších dekorací. Pomocí svíček a kovové trubky muži i ženy, dýchajíc jedovaté výpary, škvařili vlna ili vlákna a ještě za tepla je lepili na podkladovou textilii v různých obzrcích. Tím vznikaly úchvatné koberečky a tapisérie do obýváku, dětských pokojů i jako dárek.

Přikladem praktického výrobku z chemlonu byly ve foyer teplického zámku vystavené papučky, jejichž drsnou krásou mohla hrada z nás zejména v 70. letech 20. století obdivovat nejen podváňným stromkem. *Bc. Kateřina Suchá*

Exponát m síce února

TERRA, keramická továrna, a.s. Trnovany - 100. výročí založení

Keramická továrna Terra byla založena v roce 1917 a zrušena roku 1964. Sídlila v Teplicích-Trnovanech v Zemské ulici číslo 555. Zaměstnávala cca 200 dělníků. Zaměstnávala se na výrobu keramických kuchyňských souprav, domácích potřeb, dárkových a reklamních předmětů. Keramička se v roce 1947 stala součástí národního podniku Spojené keramické závody (SPOJKER), který sdružoval celkem 14 keramických továren, včetně dalších teplické keramičky Ditmar. „Ditmarka“ i Terra si byly blízké nejen výrobním sortimentem, ale též polohou. V Zemské ulici je od sebe dělila jen železniční trať. Po ukončení provozu v továrně Terra v roce 1964 sloužila část jejích budov jako ubytovna pro zaměstnance „Ditmarky“. Jako vedlejší zaměstnanec závodu Ditmar Teplice (pálil u tunelové pece) zde například dva roky bydlel v podkrovním pokojíku písníkář, básník a výtvarník Karel Kryl.

Teplické muzeum spravuje ve svých sbírkách adu výrobků keramického závodu Terra s charakteristickou značkou t emi velkými písmeny „T“ v kruhu a nápisem Made in Czechoslovakia. Jako Exponát m síce února byl zvolen keramický vícedílný servis s dekorem vodorovných a svislých červených linek pocházející z roku 1955. Tvarem i dekorem st ídmý design servisu odpovídá dobovému trendu 50. let 20. století, který se vyzna oval hladkými oblými tvary a jednoduchými geometrickými vzory a dekory. V oblib byly jasné barvy, zejména červená, černá, r žová, žlutá a tyrkysová.

Muzeum velmi d kuje paní Miloslav Malé z Teplic, která darovala do jeho sbírek 6 fotografií se záb ry z provozu keramického závodu Terra z roku 1954. (viz fotografie na s. 18)

MgA. Jitka Bažantová

Exponát m síce b ezna

MALÁ „OCHUTNÁVKA“ z daru žánrových pohlednic od paní Daniely Vá ové z Prahy

Exponát m síce b ezna tvo ila „malá ochutnávka“ z pozoruhodného daru 366 žánrových pohlednic p evážn z první t etiny 20. století od paní Daniely Vá ové z Prahy. Tzv. žánrové pohlednice, jejichž masová produkce nastala v devadesátých letech 19. století, tvo í velkou skupinu blahop ejných pohledních lístk , pohledek, dopisek, lidov karetek nebo škrtek, jak byly pohlednice též nazývány. Do této skupiny adíme reprodukce um leckých d l, blahop ání ke kalendá ní m cykl m Velikonoc m, Letnicím, Svátku matek, Vánoc m a Novému roku, pohlednice k osobním a rodinným událostem - blahop ejné k jmeninám, narozeninám, svatb , pohlednice s r znými žánrovými výjevy - hospodskými i komickými, milostnými i erotickými a motivy, k nimž pat í obrázky d tí, žen nebo zamilovaných. Všechny tyto nám ty dar paní Vá ové zahrnuje,

zároveň prezentuje značné množství jednotlivých technik jako je ruční malba, různé typy tisku a kolorování, zdobení zlatem, látkou i vymačkáním. Ukazuje nám tak kouzlo a vynalézavost rukodělné práce, o které nás objev fotografické reprodukční techniky ochudil. Vystavené exponáty ze sbírky pohlednic teplického muzea tak vypovídaly nejen o tiskářských technikách, ale také o schopnosti výrobců obmýšlet produkci obdobných zábrů stále novými variantami provedení. Jsou též ukázkou stále se měnícího vkusu pisatelů. Exponát mšice bezna je opravdu jen „malou ochutnávkou“ před prezentací celého souboru darovaných pohlednic na výstavu plánovanou na rok 2020, kdy uplyne 150 let od data vzniku pohlednice, za níž je považován rok 1870.

Nina Holánová

Exponát mšice května

Nezvykle velké krystaly kalcitu

Jako exponát mšice jsou ve zvláštní vitríně Regionálního muzea v Teplicích mšice co mšice vystavovány předem ty, které jsou povětšinou již dlouho součástí muzejních sbírek. Protentokrát byl však zvolen exponát, který byl pracovníky přírodovědného oddělení nalezen pouhý týden před jeho vystavením. Jedná se o velkou srostlici krystalů uhličitanu vápenatého v mineralogii nazývaného kalcit.

Nález tohoto unikátního vzorku kalcitu byl učiněn v rámci dlouhodobého prováděného systematického průzkumu mineralogických lokalit českého středohoří, a to v jednom z opuštěných kamenolomů na západním svahu masivu vrchu Deblík. Tento vrch se vypíná jižně od obce Církvice v údolí Labe mezi Litoměřicemi a Ústím nad Labem. V uvedeném lomu byla v minulosti těžena železná ruda a lom byl provozován národním podnikem Severokámen Liberec. Při okraji těžební jámy je zde odkryta mocná poloha žlutošedých vulkanoklastik, v nichž došlo k samotnému nálezu. Jedná se o málo zpevněné a zvětrávající snadno podléhající horniny vulkanického původu, které bývají často zjednodušeně

nazývány jako edi ové tufy. V podstatě se jedná o vulkanické popely s úlomky hornin, které byly při sopečné innosti vyvrženy do vzduchu a poté znovu uloženy v blízkosti místa vyvržení, přičemž byly jednotlivé úlomky vzájemně stmeleny.

Vystavený vzorek představuje opravdu neobvykle velkou srostlici kalcitu, který je jinak sám o sobě obvyklým minerálem postmagmatických hydrotermálních procesů a ve vulkanitech Českého středohoří se vyskytuje zcela běžně. Vytváří výplně dutin i puklin a na lokalitách bývá zpravidla nejmladším minerálem. Je velmi dobře štěpný v podobě takzvaných klenců. Nejčastěji bývá bílý i žlutý. V minulosti byly velké krystaly kalcitu nalezeny například v kamenolomech na Mariánské hoře v Ústí nad Labem, v Těchlovicích a v Soutěskách u Děčína, přičemž dosahovaly velikosti nanejvýš 11 cm. Ke zcela unikátním patří nálezy dutiny edi s drúzami až 16 cm dlouhých hnědožlutých krystalů kalcitu u Sebužína na Ústecku, který jsem uinil již v roce 2007.

Kalcit je na vystaveném vzorku o rozměrech 22 x 25 x 45 cm vyvinut ve třech generacích. První generaci a základ celé srostlice tvoří mimo jiné velké krystaly světle vínově žlutého prismatického kalcitu. Povrch těchto krystalů o velikosti až 20 cm je však matný, nebo ho pokrývá souvislá vrstva maximálně 5 mm velkých plošných klencových krystalů žlutošedého kalcitu druhé generace. Místy je pak tato velká srostlice pokrytá tenkou a odlupující se vrstvou drobných matných šedobílých krystalů kalcitu třetí generace. Hnědé zbarvení některých částí vzorku má na sv. domní tenký povlak minerálu limonitu. Hmotnost vzorku je 38 kg a jeho transport z místa nálezu byl proto velmi namáhavý. *Miroslav Rado*

Exponát mšice ervna
Vosí hnízdo z Jeníkova

Exponátem mšice ervna je hnízdo vosy útočné (*Vespula germanica*) z ledi sršovitých. Pozoruhodný nálezu tohoto hnízda uinili Ondřej, Matyáš a Štěpán Valjentovi, žáci ZŠ Buzulucká v Teplicích, při rekonstrukci stěchy domu č.p. 74 v Jeníkově. le sršovití patří mezi společensky žijící hmyzy. Z této ledi u nás žije celkem 17 druhů patřících do čtyř rodů. Charakteristické žluto-erné zbarvení sršovitých má pro nás být varováním. Z povodního kladélka vzniklo postupnou přeměnou žihadlo, které je v klidu ukryto uvnitř zadečku. Jeho hlavní funkcí je usmrtit ulovenou kořist, ale slouží také na obranu kolonie. Oproti v le medonosné mají sršovití žihadlo hladké, a tak ho mohou použít opakovaně. Nebezpečné bývá bodnutí do citlivých částí těla, jako jsou jazyk, dýchací trubice a cévy. Pro zdravého lovka netrpícího alergickou reakcí není pichnutí od

vosy nebo sršň nijak nebezpečné. Účinnější jed má v úla medonosná. Nejvíce agresivní bývají vosy. Blízké okolí hnízda si sršň ovití peřivostí a proti narušiteli neváhají podniknout hromadný útok. Mírnější povahu mají sršň, které si zvykají na dno v okolí a nikdy samy neútočí. Nejméně agresivní jsou vosíci. Vystavené vosí hnízdo bylo nalezeno pod dřevěnou podlahou, takže vlastně viselo, zatímco v rámci exponátu mu sice bylo prezentováno v obrácené poloze.

Jak a pro vosy své hnízdo staví? Koncem dubna začínají samičky vylézat ze svých zimních úkrytů. Po úspěšném přezimování jsou známy vyhledávají lé a musejí doplnit energetické zásoby. Rozletí se po krajině vyhledat potravu a hlavně najít vhodné místo pro založení kolonie. Nejčastěji osidlují opuštěné nory hlodavců, dutiny stromů, ale také volná místa pod prkennou podlahou, anebo mezi trámy na podláhách. Po vybrání místa začíná samička stavět první plástev na krátké stopce s 20 až 60 bučkami a naklade do nich vajíčka. Zároveň obaluje hnízdo papírovou hmotou z rozkousaného dřeva a rostlinné složky, a tak poskytuje hnízdu dostatečnou tepelnou izolaci. Larvy potřebují pro svůj vývoj stálou teplotu okolo 35°C. Po vylíhnutí prvních dčlnic jim postupně královna přidává veškeré pracovní povinnosti a soustředí se pouze na kladení vajíček. Hnízdo se díky včtšímu početupřísušník začne rozrůstat, až mážčetatn kolik tisíc jedinců. Na konci léta jsou na posledních pláštích vybudovány včtší bučky pro vychování budoucích královen a v okolí jsou uloženy bučky samičky. Začátkem zámí umírá stará královna, nové matky vyletí z hnízda, spáčí se a začnou si hledat místo na přezimování. Staré hnízdo dožívá a s příchodem mrazumírají poslední dčlnice. Jako doplněk exponátu mu sice bylo spolu s vosím hnízdem vystaveno také mnohem menší hnízdo dalšího zástupce z čeledi sršňovitých, a sice vosíka francouzského (*Polistes dominula*). V entomologické krabici pak bylo prezentováno n kolik dalších zástupců uvedené čeledi.

Miroslav Žemlička

Exponát mu sice evence

Hliněné dýmky a historie kouření tabáku

V dnešní době velmi hojně rozšířený zvyk kouření tabákových produktů má již 3 000 let starou historii. Prvními kouřáky tabáku byli bezpochyby severoameričtí Indiáni, kteří mu přisuzovali duchovní moc, jež je mála spojit s bohy. Jejich dýmky, často velmi umělecky zpracované, byly vyráběny z hlíny, kamene či dřeva. Do Evropy se tabák dostal po roce 1492, po objevení Ameriky. Anglie byla první evropskou zemí, kde dosáhlo kouření velkého rozvoje a první dýmky z bílé hrnčí sklenice se zde začaly vyrábět na konci 16. století. Z Anglie se výroba dýmek rozšířila v průběhu 17. století nejprve do Holandska, kde se centrem výroby stalo město Gouda s více než 500 dílnami. Postupně se výroba dýmek a zvyklost kouření rozšířila dále na evropský kontinent, do Německa, Polska a Ruska, druhý jižní proud postupoval přes Španělsko, Portugalsko, Francii, do zemí okolo

St edozemního mo e a dále do Orientu. V eských zemích se výroba dýmek, jako specializované m stské cechovní emeslo, objevuje na p elomu 16. a 17. století. Po vzoru Vídn se u nás vyráb ly dýmky pálené z bílé hlíny tzv. Gypsovky. Výroba hlin ných dýmek se rozvinula v n kterých hrn í ských oblastech, ale nedosáhla vyšší úrovn . Od 18. století vyráb ly porcelánky v západních echách dýmky s dlouhou troublelí, tyto porcelánové dýmky se vyzna ovaly rozmanitou vyzdobou. St ediskem výroby d ev ných dýmek, které mají u nás nejv tší tradici, byla Prose na Chrudimsku, kde je emeslná výroba doložena ve 2. polovin 18. století a zpr mysln ní výroby vedlo ke vzniku továrny ve 20. století a tradice výroby dýmek zde pokrač uje i dnes. Centrem výroby dýmek na Morav byla od 19. století Kel u Valašského Mezi í í, kde pro dýmka ské u n vznikla v roce 1895 pokrač ovací škola. Kou ení dýmky bylo v minulosti na venkov ýsadou ženatých muž , sedlák . asto kou ili vojáci, kte í tabák dostávali na p íd l b hem vojenské služby. Koncem 19. století kou ily na Valašsku dýmku také starší provdané ženy, svobodné dívky jen tajn . Po 1. sv tové válce se stalo kou ení dýmky spole ensky mén cenné a u mladé generace zvítilo kou ení cigaret.

Mgr. Kate ina Laufová

Exponát m síce zá í

Knížky pro d ti ze sbírky bibliofilí

S prázdninami skon ily i bezstarostné hry í tení knížek a pro mnoho d tí za al první školní rok. Každým rokem v zá í tomu tak je. Vybrali jsme proto pro zá ijový exponát m síce z muzejní knihovny ze sbírky bibliofilí obrázky z knížky od Paula Rainera *D tské dopoledne* (Des Kindes Vormittag). Knížku dostala na zá átku školního roku 1931 jedna hol í ka z Teplic. Chodila do eské školy (její maminka u ila na zdejší eské škole) a knížka v n m in jí m la pomoci, aby si rozum la s n meckými d tmi, které tehdy jejich rodi e posílali na tzv. „handl“ do vnitrozemí, do eských rodin, aby se nau ily esky. Knížka zaujme i dnes svými p vabnými ilustracemi. Ilustrátorkou byla Anny Engelmannová, která se narodila p ed 120 lety v Olomouci. Bratr Anny Paul (1891-1965) vystudoval architekturu a zabýval se filosofií (p átelil se s Wittgensteinem). Druhý bratr Petr (1892-1939) se stal grafikem. Kultivované prost edí rodiny ji siln ovlivnilo, ale o jejím vzd lání nic nevíme, pravd podobn pomáhala rodi m a stála až v pozadí za vzd láním obou bratr . Dostalo se jí však soustavného soukromého um leckého vzd lání a m la p íležitost pobývat pravideln ve Vídni. O jejich um leckých zá átcích ilustrátorky máme p esn jší zprávy až od roku 1920, kdy jí 21. íjna uspo ádala Spole nost p átel um ní v Olomouci“ výstavu knižních ilustrací pro d ti. Ve dvacátých letech žila ve Vídni pod pseudonymem „Suska“ (esky Zuzka). Prvním jejím velkým úsp chem bylo roku 1923 n mecko- eské vydání Andersenovy pohádky *Oly Lukoje* v nakladatelství Obelisk. Pozd ji vydala více jak 35 ilustrovaných titul d tských knih, nap íklad v nakladatelství Löwenstein ve Fürtu, které knihy tisklo v n kolika jazycích. esky vyšly t i svazky slavného titulu od James Matthew Barriese *Petr Pan*, *Petr Pan v Kensingtonském parku* (1925) a *Petr Pan a Wendy* (1926 a 1927), v edici D tská etba, kterou vydávala noviná ka Milena Jesenská (1896-1944). Anny Engelmannová zahynula v roce 1942 ve vyhlazovacím tábo e Malý Trostinec. Další ukázkou byla faksimile list z eského *Malého slabiká e*, ze kterého se u ili prv ákové v letech 1858-1865,

tj. prap edkové dnešních školák . V polovin 19. století eské knížky a u ebnice pro obecné školy vydávala Landfrasova tiskárna v Jind ichov Hradci. Kopii slabiká e k vydání p ipravili studenti pražské grafické školy v Hellichov ulici v Praze k 80. výro í založení této školy v roce 2001.

PhDr. Jana Perutz Michlová

Exponát m síce listopadu **Vzkaz dalším generacím**

P i rekonstrukci st ešní krytiny na objektu Kolost jových v ži ek, který je v majetku Ústeckého kraje a spravuje ho Regionální muzeum v Teplicích, p. o., došlo k zajímavému nálezu. Po odkrytí vrchní ásti jedné z v ži ek, odstran ním již chátrajících šindel , bylo v kopuli první z rekonstruovaných v ži nalezeno pouzdro s n mecky psaným vzkazem z roku 1936. Široká ve ejnost si tento nálezn mohla zdarma prohlédnout ve foyer teplického zámku, kde byl vystaven jako mimo ádný exponát m síce listopadu roku 2017.

P eklad zprávy z roku 1936: B hem doby vlastnictví Jeho Jasnosti pana knížete JUDr. Alfonse Clary-Aldringena byl tento starý symbol našeho láze ského m sta podroben d kladné renovaci a provedení prací náleželo stavitelství Gustava Nosseka v Teplicích-Šanov . - Cht l bych mému budoucímu následovníkovi ve vedení knížecího hospodá ství p át, aby jej potkaly lepší asy, protože nyní panují katastrofální hospodá ské pom ry. - Pr mysl a obchod leží zcela u dna. - Bída nezam staných je stále v tší. - Politická a celosv tová situace se navlas podobá letním m síc m roku 1914. - Rány sv tové války dnes ješt nejsou zahojeny, nouze, bída a chudoba neustále nar stá bez vyhlídky na zlepšení. - A nikdy nep estanou svítit p íznivé hv zdy nad knížecím domem.

[podpis] Knížecí generální editel Teplice-Šanov, 28. dubna 1936

Všichni doufáme v lepší asy, jenom nejzdatn jší z nejúsp š- n jších je schopen se prosadit, nouze, bída a chudoba na jedné stran , na druhé stran obrovské dividendy, finan ní skandály, v miliónových ástkách. Ze všech novin mluví nová válka, Itálie, Habeš, v š i c h n i se obáváme, že v dohledné dob znovu p inese nová sv tová válka nouzi a nešt stí na nyní již t žce zkoušené lidstvo. ímž tená e t chto ádk v následujících stoletích co nejp átelšt ji zdravíme, p ejeme jim vše dobré a prosíme o tichou vzpomínku. Teplice-Šanov, 29. dubna 1936.

[razítko Stavební firma Anton Gustav Nossek, Teplice-Šanov, Školní 14]

[2 podpisy : Anton Gustav Nossek a Hellmut Kopsch]

Souasná zpráva do budoucnosti, říjen 2017: Situace v České republice je politicky nestabilní díky výsledku práv probíhající parlamentních voleb, kdy zvítězily netradiční populistické strany. S tímto zmítá strach z terorismu a migrační katastrofy díky přílivu statisíců utečenců z evropských zemí do Evropy.

V Ústeckém kraji vládnou komunisté v čele s hejtmánem Oldřichem Bubeníkem a na teplickém magistrátu jsou v převaze pravicové strany pod primátorem Jaroslavem Kubrou. Přesto je obecně deklarovaná nespokojenost je hospodářská situace, i díky členství České republiky v Evropské unii dobrá. Lázeňské město Teplice se díky tomu vrací do své proudní slávy

s prioritou na lázeňský charakter. Objekt, ve kterém naleznete tento vzkaz, je součástí Regionálního muzea v Teplicích a v současné době probíhají rozsáhlé rekonstrukce, jejichž dopad snad oceníte i Vy a budete si jich užívat ve zdraví a spokojenosti. Zhotovitelem opravy střešiny Kolostrových věží byla firma Luboše Lasíka KLEMPO z Teplic. Vše nejlepší v budoucnosti Vám v zastoupení obyvatel Teplic přeje ing. Bohuslav Boček, editel Regionálního muzea v Teplicích.

EXPOZICE

Stávající expozice v roce 2017 navštívilo na teplickém zámku **9 640** návštěvníků (z toho **3 215** lidí románskou expozici **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích**) a Muzeum Krupka **2 280** návštěvníků.

V roce 2017 byly na teplickém zámku otevřeny tři nové expozice: **Paleontologie Teplicka, Grotta a Jídlna pro služebnictvo**. Nově zrestaurovaná umělecká jeskyně a malovaný sál byly zařazeny do prohlídky expozice **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích** a románské krypty, čímž vznikl nový proudcovský okruh Regionálního muzea v Teplicích, tzv. TRASA D, která je přístupná pouze s proudcem každou celou hodinu denně kromě pondělí.

Dále byla v roce 2017 doplněna expozice lázeňství malou výstavou k **Roku českého baroka**.

Paleontologie Teplicka

Expozice představuje zkamenliny všech geologických útvarů zastoupených na území okresu Teplice a v jeho nejbližším okolí, které jsou dochovány v paleontologické sbírce Regionálního muzea v Teplicích.

Jsou zde vystaveny vybrané ukázky fosilní mořské zvířeny druhohor z období svrchní křída, dále trietihorní kvartén a zvířena zastoupená zejména souborem z prostoru horní douhelné pánve a rovněž ukázky kosterních pozůstatků některých savců z období starších čtvrthor. Expozice umožňuje svému návštěvníkovi vytvoření bližší představy o prehistorickém životě v oblasti Teplicka v období přibližně před 100 miliony lety až do dob pravěkého člověka.

Poátky muzejní paleontologické sbírky jsou spojeny se samotným založením teplické muzejní společnosti v roce 1894 a otevřením spolkového muzea pro veřejnost v roce 1897.

Shromáždění nálezu zkamenlin však započalo již před rokem 1890.

Základem sbírky zkamenlin se stala pánvičkou soukromá sbírka Antona Hermanna Fassla, všestranného a neúnavného sběratele a zároveň pozdějšího muzejního kustoda. Muzejní společnost jeho soukromé sbírky zakoupila. Kolekce zkamenlin již tehdy obsahovala množství cenných vzorků fosilní flóry a fauny druhohor i trietihor z Teplic a okolí. Mnoho z těchto vzácných nálezů bylo předmětem odborného zájmu tehdejších vlnitých paleontologů, jakými byli například Paul Menzel a Gustav Carl Laube.

část nashromážděných nálezů zkamenlin pochází také z období první třetiny 20. století a nezanedbatelnou část sbírky tvoří materiál ze soukromých vlastních sbírek prováděných od roku 1995.

Miroslav Rado

Grotta a jídelna pro služebnictvo

Zpřístupněním prostoru západního křídla bývalého kláštera, ve kterém byla v raném baroku zbudována umělecká jeskyně se vstupním sálem, se otevírá dosud málo známá kapitola stavební historie dnešního teplického zámeckého komplexu. Nahlížíme do nepokojných časů prvních desetiletí 17. století i do soukromí Viléma Vchynského, který se pokusil zbudováním umělecké jeskyně s bohatou exteriérovou výzdobou přiblížit samotnému „zimnímu králi“ Friedrichu V. Falckému (1596-1632), jenž v letech 1619-1620 seděl na českém trůně. Grotta dlouho patřila k zapomenutým architektonickým dokladům tohoto období, v němž se jako velký stavebník ukázal především Albrecht z Valdštejna. (Umělecká jeskyně a státní

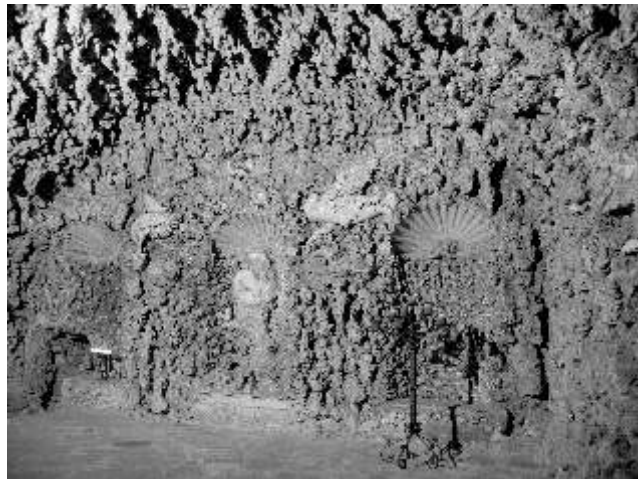
s umělými krápníky zdobí zahradu nejznámější stavby Albrechta z Valdštejna, kterou je pražský Valdštejnský palác).

Do souvislosti s jeho slavnými stavebními počinými dal teplickou grottu architekt a historik architektury Petr Uhlík s kolektivem spolupracovníků, kteří letos na jaře vydali ojedinelou dvoudílnou publikaci „*Architektura Albrechta z Valdštejna*“. Teplické grotto je v nově vydané kapitole s názvem *Zámecká zahrada v Teplicích a osmý div světa*, ve které ji autor i spojuje se slavnou zahradou Friedricha V. v Heidelbergu nazývanou osmým divem světa. Heidelberská zahrada byla vytvořena podle konceptu francouzského zahradníka Salomona de Cause, jenž mezi lety 1615-1620 vydal několik velkolepému zahradnickému dílu několik pojednání i grafickou podobu, ze kterých pak teprve stavebníci vycházeli.

Převzali myšlenku koupele za doprovodu hudby, kterou podpořili figurální výzdobou s námětem mytologické báje o Orfeovi a Eurydici, která se promítla také do pojetí fasády s vyobrazenými zvířaty, jež podle báje přilákala Orfea zpíváním a hrou na lyru. Plastiky Orfea a Eurydiky zdobily stěny jeskyně a dnes jsou zde patrné jejich fragmenty. Petr Uhlík vyslovil hypotézu, že to byl právě Fridrich V., kdo za svého krátkého pobytu v Praze inicioval vznik ojedinelého projektu inspirovaného jeho přelichostí - heidelberskou zahradou a poskytl Vilému Vchynskému inspiraci.

Přelichostí se zvířaty v polovině 90. let 19. století vznikla přístavba balkonu, realizovaná podle návrhu teplického architekta Maxe von Loose, zhotovená kamenickou firmou Josefa Seicheho. V průběhu 20. století se vznikla i část fasády pod vrcholovou plastikou lva.

Přelichostí grotto dotvářelo koncepci úpravy vnitřního nádvoří zámku, které se utvořilo na místě bývalého rajského dvora a prostor, kde stávala klášterní bazilika. Její zbytky byly odstraněny za Volfa z Vesovic a patrně již tehdy mohlo být uvolněné prostranství zařazeno do vznikající zámecké zahrady. S jistotou to můžeme tvrdit o období, kdy byl v držení rodu Vchynských/Kinských (1585-1634, erb Vesovic a Vchynských je umístěn na schodišti v hlavní budově). Jak dokládá písemný záznam z roku 1607 (popis lékárně Caspara Swenckfelda v knize o léčivých pramenech) nechal Radslav Vchynský zahradu upravit do dobového konceptu pojetí v estetice staveb a využití cizokrajných rostlin a stromů. Prostor vnitřního nádvoří zaplnily záhony střídající se s volnými stromy a keřmi, obklopujícími vždy vodní rezervoár v různých podobách, a na východní straně, kdy kolem roku 1600 byly postaveny zahradní altány (dnes pod názvem Kolostroj v Žitky). Tradiční koncepce parkové

nebo zahradní úpravy byla držena až do padesátých let 20. století. Po skončení archeologického průzkumu se nádvoří do původní podoby již nevrátilo a jeho plochu zaplnilo vymezení půdorysu klášterní baziliky a zčásti původně odkryté románské krypty.

Raně renesanční přístavba v západním křídle Starého zámku, jak je v popisech uváděno, byla upravena do dvou sálů. Prvního, vstupního s klenbou s výšemi, kde jsou ve stěně patrné zbytky kvádříkového zdiva. Portál s volutami tvoří hlavní vstup do umělecky - grotto přiléhající na severní straně zámeckému kostelu.

Grotta ve své původní délce 13 m je zaklenuta renesanční valenou klenbou a doplněna 12 nikami s obloukem ve tvaru mušle, které se našť zachovaly dodnes. Počátek renesanční fáze stavebního vývoje tohoto prostoru lze datovat do období Volfa z Vesovic. Potřebu vybudovat reprezentativní sídlo, které by vybavením a honosností mohlo být srovnatelné se sídly panovníka nebo jiných vysoce postavených dvorských úředníků, začal stavbou renesančního zámku realizovat již zmíněný Wolf z Vesovic. Na něj navázal rod Vchynských, který vlastnil Teplice v letech 1585-1634. Nejprve Radslav, poté Vilém Vchynský (1574-1634), majitel zámku a panství od roku 1619 do roku 1634, který luxus sídla zdůraznil vybudováním uměleckým.

Vilém Vchynský netušil, že po jeho smrti připadne v konfiskaci teplický zámek i panství Janu Aldringenovi, který se na jeho zavraždění spolu s Albrechtem z Valdštejna 25. 2. 1634 v Chebu podílel. Jméno Jana Aldringena je na počátku tradice rodu Clary-Aldringen, který v Teplicích sídlil další tři staletí. Na rozdíl od válečníka Jana byli členové rodu především znamenití hospodáři a velkolepí stavitelé, kteří se od roku 1767 stali nositeli knížecího titulu.

To již nastupovala nová doba, jejímž pravým dítětem byl Jan Nepomuk, druhý kníže Clary-Aldringen (1753-1826). Vedení panství se ujal v roce 1788 a až do své smrti v roce 1826 přestavoval teplický zámek a kostel, a zámeckou zahradu změnil z francouzského stylu na módní přirodní ráz, vycházející z pojetí anglických zahrad.

J. N. Clary-Aldringen působil v diplomatických službách rakouského dvora a kromě toho zastával velmi vysokou hodnost generálního ředitele dvorních staveb. Své schopnosti uplatnil také v Teplicích, ve kterých vystihl dobovou módní vlnu oblíbenou v lázních. V letech 1788-1810 velkoryse přestavěl zámek, postavil zámecké divadlo, zahradu vybavil altány a gloriety, kolem zámku odstranil zeď. Spojením architektury s přírodou vtiskl celému komplexu zámeckých budov vpravdě evropský punc. Působil i na stavebníky ve městě a ovlivnil ojedinelou jednotnou klasicistní zástavbu. Mimořádně přestavba požárem zničeného města a výstavba nových lázeňských budov byla jedním z nejvtušších stavebních počinů konce 18. století v českých zemích. To byl také jeden z důvodů, proč se Teplice dostaly na roveň lázeňským městům Západní Evropy (Spa, Baden-Baden apod.).

Ve stylové klasicistní jednotě inspirované antikou probíhaly také úpravy interiérů. V jejich rámci se nerozpákoval upravitel tím zničeným dosud celistvou grotto.

Dlouhý prostor původně zdi, pravděpodobně v této době zmizel také velký, bohatou štukovou výzdobou dekorovaný krb ze vstupní síně (dnes Místnost pro návštěvníky). Krápníky byly otlučeny a jejich zbytky zasypány původní úroveň podlahy,

ímž se zakryly základy nesoucí cínovou vanu, ve které se snad kdysi koupal Vilém Vchynský. (Lze to tvrdit na základ inventá s popisem „kroty“, kde je vše uvedeno. První velký soupis byl proveden v roce 1634, další roku 1636, následovaly inventá e v letech 1701 a 1831.)

Nový sál získal jednoduchou, hladkou omítku s výzdobou po vzoru antiky v etn iluzivních rozet a sloup . Souvislost s dalšími prostorami na zámku m že doložit korespondence mezi knížetem a správcem budovy, ve které se v roce 1802 uvádí, že bude provedena úprava stropu v knihovn , na kterém má být použito antických rozet.

Zrekonstruovaná místnost p ipomínala výzdobou i charakterem salu terrenu (otev ený sál umíst ěný v p ízemí budovy). Avšak její funkce byla jiná. Jak dokládá návrh na úpravu a výzdobu sálu vzniklého p epažením grotty, sloužila nov vzniklá místnost jako jídelna pro služebnictvo. Ojedin ělým p íkladem p ipomíná existenci hospodá -ského zázemí zámku. Návrh s nejv ěší pravd podobností pochází od dráž anského architekta Jana Antona Giessela, který stál za celou koncepcí velkorosé p em ny teplického zámku a je autorem mnoha dalších návrh realizovaných i nerealizovaných staveb v teplické zámecké zahrad ě .

Pozd ěji, zatím nelze ur ědit kdy, byla výzdoba zabílena, ú el místnosti byl zapomenut a stal se z ní odkládací prostor. Jak dokládají inventá e zámku, v roce 1831 nap . spíží pro domácího ob adníka a skladišt ě pro zámeckého zahradníka.

Koncem 60. let 20. století zde bylo zázemí známé teplické kavárny „Johana“, která upomínala asy tvrže vzniklé na ruinách kláštera v držení eské královny Johany z Rožmitálu. Restaurace byla na po átku 70. let 20. století zrušena a z jídelny i zbytku grotty se stala muzejní truhlárna. Externí výzdoba na fasád ě p vodní jeskyn ě z stala našt stí zachovaná, avšak interiér utrp ěl velmi necitlivé zásahy. Ve zbylé t etin grotty byl do postavy Orfea zabudovaný mohutný kovový buben odsávacího za ízení, kamenná podlaha byla p ekryta zvýšeným d ev ným pódiem, pod které byly naskládány rozm ěrné a t žké kamenné fragmenty z bývalého zámeckého inventá e.

Na cihlovou podlahu klasicistní jídelny pro služebnictvo byla nalita vysoká vrstva betonu, do st n zasekána pot ebná za ízení pro elektroinstalaci a její rozvody.

V letech 2012-2014 probíhala restaurace grotty. Kamenné fragmenty se opadly na nádvoří zámku, odsávací zařízení bylo odstraněno a z umělých krápníků odsáta velká vrstva prachu. Zásah odhalil i povodňovou technologickou stránku „výroby“ krápníků, které byly vytvářeny z drčeného kamene, dřevěného uhlí a pojidla - malty a pak tvarovány na kovové a dřevěné trny, nebo fragmenty stěšních tašek, které jsou dodnes patrné a jejichž existence je restaurátorským zásahem prokázána.

Při restauraci byl proveden laboratorní rozbor složení hmoty krápníků, který doložil, že byl využit materiál z blízkého okolí. Zásah se týkal také povodňové dlažby, která byla opadlá. V severozápadním rohu grotty byla rovněž ponechána dispozice zděná s otvorem vedoucím do sklepních prostor (všechny tyto místnosti jsou podsklepeny cca 3 m vysokou valenou klenbou). Úhel nebyl doposud přesně stanoven, mohl sloužit například k odvětrávání prostoru. Restauraci prováděla dílna sochařská restaurátora Libora Piskláka.

Restaurace jídelny pro služebnictvo probíhala od podzimu 2014 do 26. 6. 2017. Rozděleno bylo do několika etap, nejprve byly provedeny sondy, které odkryly v opadávajících několika vrstvách vápenných nátěrů iluzivní architektonické prvky. Následovalo odstranění betonu z podlahy a krátký archeologický průzkum, který odhalil obsah zásypu a již uvedené zbytky cihlového lemu, který nesl cínovou vanu.

Po skončení průzkumu provedla dílna L. Piskláka rekonstrukci cihlové podlahy, poté byl ve stěně opěrávací grottu zazděn dvířní otvor ze 70. let 20. století. Otvor zde byl proražen v souvislosti s provozem truhlárny. Pak nastaly etapy pracného restaurování, během kterého bylo provedeno i zajištění trhající se východní stěny pod balkonem.

Na klenbu a stěny restaurátoři Václav a Alena Potůčková postupně skalpelem odstraňovali vápenné a emalby, fixovali odhalenou malbu imitující mramorové obložení a kanelované sloupy. V poslední etapě, v roce 2017 provedli retuše celé výmalby a místnost prakticky uvedli do původního stavu.

K zajištění osvětlení byl vybrán lustr holandského typu z muzejních sbírek vyrobený v první polovině 20. století. Lustr již byl opatřen elektrifikací, původní osvětlení bylo zajištěno svícnými. Zda zde byl rovněž lustr nebo jen svícný není prozatím zjištěno.

Restaurováním sálu získalo teplické muzeum jedinečný prostor s výzdobou raného 19. století. Ojedinelý jednak v netradičním pojetí prostoru sloužícímu služebnictvu, jelikož mu byla věnována podobná pozornost jako prostorům majitelů zámku a druhá je to jediná místnost provozního zázemí teplického zámku umístěného tradičně v přízemí, která se díky restaurování vrátila do původní podoby.

Jídelna, pokud tomuto účelu opravdu sloužila, nemá v republice obdoby. S grotto jako uměleckou jeskyní doplněnou vodním dílem se setkáváme naposledy ve Valdštejnské zahradě v Praze, která byla budována ve stejném období. Pro náš kraj je charakteristická grotta na zámku v Ploskovicích, známá je grotta na zámku v Lednici a do povědomí se dostává grotta v Zásnuckách. Všechny byly vytvářeny koncem 17. nebo na začátku 18. století a jsou tedy mladší než grotta teplická. Grotty byly stavěny i v 19. století, například v Praze v Havlíkových sadech u vily zvaná Grébovka byla vybudována až v 80. letech 19. století. Zrekonstruovaná byla teprve nedávno.

PhDr. Bohuslava Chleborádová

Celkové náklady na restaurování jídelny pro služebnictvo a umělecké jeskyně v letech 2012-2017 činily 335.800,- Kč.

ROK BAROKNÍHO BAROKA V TEPLICKÉM MUZEU

1. 7. - 20. 9. / *expozice lázeňství na teplickém zámku*

Rok 2017 byl vyhlášen Rokem barokního baroka. V Regionálním muzeu v Teplicích mu byla věnována malá výstava umístěná v expozici lázeňství. Zde je dlouhodobě vystaven model jedné z nejčinnějších památek Teplic, Morového sloupu Nejsvětější Trojice na Zámeckém náměstí, dílo nejslavnějšího sochaře barokního baroka Matyáše Bernarda Brauna a jeho dílny. Malá prezentace v expozici teplického zámku představila smlouvu na zhotovení díla z roku 1717 (dokončeno roku 1719) i originál grafického návrhu díla vytvořeného samotným Braunem, který je jediným kusem ve sbírkách muzeí a galerií české republiky. Prezentace byla věnována i prvnímu velkému restaurování Morového sloupu v roce 1895, které bylo vedeno slavným architektem Friedrichem Ohmanem. Malá výstava byla v září 2017 zakončena přednáškou PhDr. B. Chleborádové a PhDr. V. Honyše o barokní plastice na Teplicku.

EDI NÍ INNOST

V roce 2017 byla sestavena a vytištěna **Výroční zpráva Regionálního muzea v Teplicích za rok 2016**, a vydány monografie **Hradiště Hrádek u Libochovan** a katalog sbírek **120 let teplického muzea**.

NOVÉ PUBLIKACE

Hradiště Hrádek u Libochovan

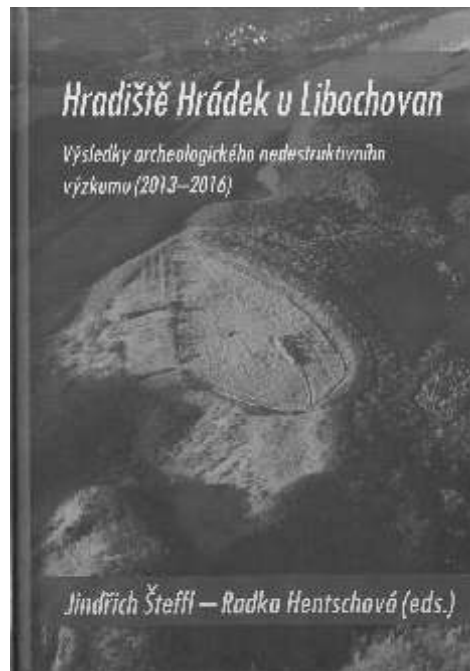
Výsledky archeologického nedestruktivního výzkumu (2013-2017)

Editoři: Jindřich Šteffl a Radka Hentschová

Hrádecké hradiště, které se nachází na strategické poloze nad východním břehem Labe v české braně, je známo archeologické obci již po dvě století. V odborné literatuře je poměrně často uváděno jako velmi významná lokalita, o čemž samozřejmě není sporu, ale odborný výzkum vedoucí k jeho bližšímu poznání zde doposud proveden nebyl. Tento stav alespoň částečně napravila nová publikace Regionálního muzea v Teplicích, určená jak odborné tak široké veřejnosti. Autoři vyslyšeli stesk uvedený v Encyklopedii pravěk v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Sklenář et al. 2002), kde se mimo jiné o této lokalitě píše „A kolik je hradiště známo téměř 200 let (od roku 1820) nikdo nenašel odvahu je zkoumat“. Samotný archeologický výzkum byl veden pouze nedestruktivními metodami a byl značně obohacen o interdisciplinární spolupráci.

Monografie je rozdělena na dvě části. První z nich se zabývá samotným výzkumem hradiště Hrádku, včetně shrnutí historických a archeologických poznatků o této lokalitě již od dob, kdy se hradiště poprvé objevuje v literatuře, tedy od konce 18. století až do naší současnosti. Druhá část se zabývá depotem z doby bronzové, pocházejícím z blízkého okolí hradiště. Není totiž stále vyloučeno, že by mezi Hrádkem a depotem mohla existovat nějaká bližší spojitost. Kapitola o depotech zahrnuje i problematiku týkající se jejich možného účelu a důvodů, které vedly obyvatele doby bronzové k jejich ukládání.

Šteffl, Jindřich a Hentschová, Radka (eds.). *Hradiště Hrádek u Libochovan. Výsledky archeologického nedestruktivního výzkumu (2013-2017)*. Teplice: Regionální muzeum v Teplicích, 2017. 204 s. ISBN 978-80-85321-77-7. cena 200,- Kč (Publikace byla do konce roku 2017 zcela vyprodána a je připraven dotisk.)

120 LET TEPLICKÉHO MUZEA

Katalog sbírek sestavili odborní pracovníci Regionálního muzea v Teplicích k 120. výročí otevření muzea a oslav 70 let muzejník na teplickém zámku. Publikace obsahuje, kromě úvodní studie Mgr. P. Bouškové a Mgr. V. Kellera o 120leté historii teplického muzea a krátkých charakteristik jednotlivých podsbírek, popsané fotografie téměř 200 sbírkových předmětů z archeologických, historických, knihovnických a přírodních sbírek, včetně například jejich konzervování a restaurování.

Katalog sbírek 120 TEPLICKÉHO MUZEA. Teplice : Regionální muzeum v Teplicích, 2017. 277 s. ISBN 978-80-85321-78-4, cena 120,- Kč

DOPROVODNÉ AKCE

*Prostory Regionálního muzea v Teplicích (dále jen RMT), respektive teplického zámku, nejsou využívány pouze pro stálé expozice a krátkodobé výstavy muzea, ale jsou místem konání nejen z jiných kulturních a společenských akcí. V nově zřízené Místnosti pro návštěvníky teplického zámku se od roku 2016 konají nejen přednášky pro veřejnost, ale také pravidelné schůzky **esé numismatické společnosti Teplice**.*

V roce 2017 pracovníci RMT zajistili pro **2 114** žáků a studentů **64** programů pro školy a upřesňovali **7** přednášek, **6** komentovaných prohlídek a **30** dalších doprovodných akcí, které navštívilo celkem **4 677** lidí.

Přednášky

- 23. 5. *Bc. M. Valtrová Kašparová*: Tradiční architektura na Teplicku
- 30. 5. Přednáška a promítání filmu FREEDOM TO MARRY
- 27. 6. *Mgr. P. Boušková*: Život a dílo Reginalda Czermacka
- 20. 9. *PhDr. B. Chleborádová a PhDr. V. Honys*: Barokní plastika na Teplicku
- 14. 11. *PhDr. J. Wolf*: Ve znamení salamandra (viz. fotografie vpravo)
- 28. 11. Přednáška a promítání filmu S doudou na místě v rámci KineDoku
- 12. 12. *Mgr. J. Šrejbrová, Ph.D.*: UNESCO a horní města Krušných hor

Další vybrané doprovodné akce

- 8. 4. Dětská velikonoční dílna
- 19. a 20. 5. Opera buffa Vepřová odysea
- 20. 5. Teplický pimarátón
- 26. 5. Dětské muzejní hasičské odpoledne *(viz. fotografie vpravo)*
- 26. 5. XIII. muzejní noc v Teplicích
- 9. 6. Noc kostelů
- 21. 6. Kest knihy Hradiště Hrádek u Libochovan
- 29. 6. Slavnostní otevření grotty a malovaného sálu
- 4. 8. - 3. 9. Letní kino na zámku
- 7. - 9. 9. Divadlo na zámku
- 14. 9. Mezinárodní den archeologie
- 13. 10. Koncert portugalská skupina Camoes Band v rámci festivalu románských jazyků
- 31. 10. Tisková konference k rekonstrukci tzv. Kolostýž v Žitěcku na teplickém zámku
- 19. 11. Komentovaná ochutnávka košer vín z Chrámce s hudebním doprovodem cimbálové kapely Capella jako součást akce Teplický Cimes 2017
- 15. 12. Oživlý duch Vánoc s Divadlem v Pytlí
- 16. - 17. 12. Dětská vánoční dílna

XIII. MUZEJNÍ NOC V TEPLICÍCH * pátek 26. 5. 2017 * 19 - 24 hodin

V roce 2017 byl již 13. ročník Festivalu muzejních nocí zahájen 19. května na hradě v Litoměřicích a probíhal v různých městech celé české republiky až do 20. srpna.

Regionální muzeum v Teplicích se do Festivalu muzejních nocí zapojuje pravidelně. XIII. teplická muzejní noc se uskutečnila v pátek 26. května od 19 do 24 hodin na teplickém zámku tradičně v předvečer zahájení lázeňské sezóny v Teplicích. V posledních letech je věnována konkrétnímu tématu (2010 - „Iluze a realita“, 2011 - „Benátská noc“, 2012 - „200. výročí setkání Beethovena a Goetha v Teplicích“, 2013 - „200. výročí bitvy u Chlumce“, 2014 - „600 let Židů v Teplicích“, 2015 - „Noc v muzeu“, 2015 - „Karel IV. a jeho doba“), ale vesměs se vždy jedná o netradiční prohlídky muzejních expozic na teplickém zámku s průvodci v kostýmech, s divadelními výstupy a ohňovou show ve 22 hodin. Nejen teplická veřejnost tuto akci každoročně vyhledává, návštěvnost se kapacitně pohybuje maximálně okolo 300 lidí za večer a bývá vyprodáno.

Program XIII. teplické muzejní noci začal ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem Teplice již odpoledne v 15 hodin programem pro děti od 5 do 12 let bez doprovodu rodičů. Děti si s průvodci prohlédly výstavu Pod ochranou svatého Floriána, kde pro ně byl připraven pracovní list, který si společně vyplnily a po jehož odevzdání získaly malou odměnu. V druhé části programu se na vnitřním nádvoří teplického zámku seznámily s prací dobrovolných hasičů z Proboštova, kteří jim ochotně ukázali nejen hasičskou vyzbroj a výstroj, ale naučili je, jak přesně hasit požár a poskytovat první pomoc.

Od 19 do 24 hodin se konala veřejná muzejní noc na téma **SLAVNÁ VÝROBÍ - 120 let od otevření muzea, 70 let na teplickém zámku a 150. výročí založení Hasičského záchranného sboru v Teplicích**. Průvodci v kostýmech provedli skupiny cca 30 lidí následujícími expozicemi a scénkami. V expozici porcelánu a zámeckých pokojích se prostřednictvím divadla M. Ryby seznámili s Reginaldem Czermackem, továrníkem a výrobcem hasičské techniky, který spoluzakládal teplický muzejní spolek, a s jeho tancechtivou manželkou. V Rokokové síle je čekala hasičská zábava s divadlem J. Hunky na hasičském báli. Byli tak součástí nejen volby královny krásy, ale i svůdky vyhlašování tomboly. V Renesanční síle a expozici lázeňství divadlo P. Stola pobavilo návštěvníky programem o zakladatelích teplického muzea, které bylo doplněno krátkým výstupem muzejní V. Kellera a Z. Vlčkové v rolích písněho soudruha a editelky a pilné soudružky sekretářky. Studenti teplického gymnázia návštěvníkům v Románské expozici představili prvního kurátora teplického muzea A. H. Fassla, jenž se více než svým pracovním povinnostem v noval amatérským archeologickým výzkumem, ale jehož početněná sbírka (přes 90 tisíc předmětů) dala základ teplickým muzejním sbírkám. Posledním vstupem večera bylo vystoupení muzejního IT technika B. Matouše, který v nově zrestaurované umělecké jeskyni oživil postavu Orfeova a jako on byl sveden bakchankami v podání mladých muzejních praktikantek.

Všichni návštěvníci XIII. muzejní noci byli zváni na ohňovou show ve 22 hodin a mohli si před odchodem prohlédnout výstavu NESMRTELNÁ KRÁSA v pízemí teplického zámku za doprovodu jejich autorů zpírodovědného oddělení.

SLUŽBY BADATELŮ MA VE EJNOSTI

Pracovnice a pracovníci odborných oddělení RMT v roce 2017 zajistili **1780** badatelských návštěv a dotazů (z toho **1061** v knihovně). Dále bylo ze sbírkových fondů RMT v roce 2017 zapůjčeno **1070** předmětů v rámci **13** zájezdů a Bc. Kateřinou Suchou vypracováno **31** smluv o užití věci. Na vlastní výstavy si RMT zapůjčilo **446** předmětů v rámci **32** zájezdů.

Pracovnice služeb ve ejnosti Vlasta Tichá zajistila v roce 2017 **38** pronájmů: **1x** Místnost pro návštěvníky, **4x** nádvoří teplického zámku, **2x** bývalá Obchodní síň, **16x** Rokokový sál a **15** sateb v prostorách zámku.

Archeologické oddělení v roce 2017 vypracovalo **253** odborných stanovisek na požádání institucí a investorů, prozkoumalo **157** lokalit a provedlo **6** záchranných archeologických výzkumů.

PORADNÍ SBOR PRO SBÍRKOTVORNOU ČINNOST

je poradním orgánem ředitele Regionálního muzea v Teplicích, p.o. (dále jen RMT), jehož úkolem je vyjadřovat se ke koncepci a programu sbírkotvorné činnosti, především k akvizicím a jiným pohybům sbírkového fondu. Obvykle se schází dvakrát do roka a skládá se z odborníků z příbuzných institucí a externích znalců.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost RMT svolává pracovnice centrální evidence RMT Bc. Kateřina Suchá, v roce 2017 se sešel dvakrát: **17. května a 22. listopadu**, aby vydal stanovisko k novým akvizicím a kodpisům ze sbírek RMT.

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost RMT

Jarmila Trägrová - soukromá sběratelka

Ing. Vladimír Mjalovský - předseda teplické pobočky české numismatické společnosti

PhDr. Jiří Wolf (do 17. 5.) - historik, kurátor Muzea města Duchcov

PhDr. Ivana Slunéková (od 22. 11.) - ředitelka Regionální knihovny Teplice

RNDr. Petr Chváta - geolog, přirodovědec

Mgr. Radek Spála - vedoucí Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje

Významné akvizice roku 2017:

* *Dekoratívni skleněná váza* ky ze sklárny Welz v Hrobu z přelomu 19. a 20. století, nákupní cena **2 320,- Kč**

* *Dóza na sušenky, Pallme-König & Habel v Košanech* z přelomu 19. a 20. století, nákupní cena **3 500,- Kč** (na fotografii vpravo)

- * *Osm sklených p edm t z bezbarvého skla zušlecht né ervenou lazurou a dekorované smýkanou rytinou*, zhotoveno v oblasti Nového Boru v 2. pol. 19. století, nákupní cena **4 700,- K**
- * *Láze ská skleni ka*, Severní echy, 2. pol. 19. století, nákupní cena **600,- K**
- * *Pohárek z alabastrového skla*, Severní echy, 1. pol. 19. století, nákupní cena **2 500,-K**
- * *Hutn tvarovaná dekorativní vázi ka*, Severní echy, konec 19. století, nákupní cena **2 500,- K**
- * *45 minerál z lokalit Krupka, Moldava a Cínovec*, nákupní cena **10 000,- K**
- * *Schichtova kucha ka*, 5 díl v deskách, nákupní cena **300,- K**
- * *Zlatá kniha hospody ky Vitello*, 3 díly, nákupní cena **150,- K**
- * *Fotografie Benešova nám stí ze 17. 11. 1990*, 8 ks, nákupní cena **2 000,- K**
- * *Replika ú ednické d lní šavle s pochvou*, kolem roku 2000, nákupní cena **500,- K**
- * *Soubor lékárenských nádob, r zné materiály, 1830-1850*, 42 ks, nákupní cena **16 000,- K**
- * *Místopisná mapa Království eského*, nákupní cena **300,- K**

AKVIZICE DO SBÍRKY SKLA A KERAMIKY

V roce 2017 byly sbírky skla a keramiky rozšířeny a ořádky sklených a keramických p edm t z produkce regionálních firem. Sběrka skla byla nákupem od soukromého sb ratele rozšířena o více jak 30 ks lisovaného skla z 1. t etiny 20. stol. z produkce sklárny Rudolfova hu v Dubí u Teplic. Autorem v podstat všech vzorovaných tvar , které v té dob sklárna vyráb la, byl kmenový firemní návrhá Rudolf Schröter, který ve sklárn p sobil v letech 1912-1958. Sklárna m la v jeho p íjetí rozhodn š astnou rukou. ada jeho návrh se totiž nevratn vtiskla do pam ti mnoha generací lidí. Rudolf Schröter je nap íklad autorem proslulé „nerozbitné“ skleni ky Durit a dalších bezmála t iceti soubor a desítek váz a jednotlivin. Na kusy nejpo etn jší byl soubor Lord vyvzorovaný v roce 1921, který se skládal z tém 250 ks stolního lisovaného skla. V Rudolfovu hu ti se vyráb lo dekorativní a stolní lisované sklo, které na za átku 20. století svým dekorem napodobovalo sklo broušené. Pod vlivem nových trend , mezivále ného Art Deco a následn funkcionalismu, za al Schröter navrhovat tvarov jednoduché a funk ní výrobky s minimalistickým dekorem. Takovými byly zejména soubory Bull, Perforal, Pollax, Teplitz, Argos, Roma a další. N které z nich byly vyráb ny až do poloviny 90. let 20. století. Rudolf Schröter z stal firm Inwald v r ný b hem hospodá ské krize, druhé sv tové války, i po znárodn ní sklárny v roce 1945. Jako odborník do odsunu n meckého obyvatelstva nemusel,

Kolekce váz „LENS“ s motivem o ky, r zné velikostí a barevné varianty, 1955, v . 914/15,5/23, SKLO UNION, závod Rosice u Brna, autor návrhu Rudolf Schröter

a tak pro Rudolfovu hu navrhoval až do d chodového v ku. Po odchodu ze sklárny v roce 1958 se údajn vrátil do rodného N mecka. Jeho další osudy ani datum úmrť se dosud nepoda ilo zjistit. Ve sklárn vzniklo v 50. letech návrhá ské st edisko, do kterého nastoupili mladí výtvarníci - absolventi Vysoké školy um leckopr myslové v Praze, kte í na tvorbu Rudolfa Schrötera navázali. Teplické muzeum plánuje p ípravit tomuto výjime nému a pon kud opominutému sklá skému návrhá i výstavu v roce 2020.

Váza z kolekce „SIGURD“, v. . 19917/19,5, 1926, SKLO UNION, závod He manova Hu u Plzn , autor návrhu Rudolf Schröter

Druhou významnou ákvizicí je p ír stek do podsíbrky porcelánu a keramiky. Cenov vst ícnou nabídkou od Ústavu pro zastupování státu ve v cech majetkových teplické muzeum získalo do svých sbírek 12 ks figurálního porcelánu ze 40. - 70. let 20. století vyrobených v Porcelánové manufaktu e Royal Dux Bohemia, a.s. v Duchcov . Duchcovský porcelán je stále velmi žádaným sb ratelským artiklem. Tradice výroby keramiky v této manufaktu e sahá do roku 1853. Výrobu figurální keramiky v Duchcov zahájil Eduard Eichler. Sv tový úspě ch továrna zaznamenala na p elomu 19. a 20. století. V té dob již továrnu vedl Eichler v syn Anton Franz Eichler a ze Wilhelm Hans. Firemním modelérem byl Alois Hampel. Modeloval vázy, mísy, sochy a sousoší pod vlivem florální secese. T mto výrobky manufaktura slavila úspě chy na mnoha sv tových výstavách. Firma p ekonala hospodá skou krizi i ob sv tové války. Na pozici návrhá se vyst ídala pestrá paleta um lc . V p edvále ném období se jako kmenová modelérka v duchcovské porcelánce uplatnila Elly Strobach Königová. Šedesátá léta, pro které byl specifický tzv. bruselský styl, jsou spojena se jménem Jaroslava Ježka. Dalším d ležitým mezníkem byl rok 1972, kdy vznikl projekt zvaný INOPOR. Jednalo se o spolupráci mezi Karlovarským porcelánem a pražským ÚBOKem. Zám rem projektu byla malosériová výroba designového porcelánu ur ená náro n jší klientele. V duchcovské porcelánce v rámci projektu realizovali své nápady etní um lci: V. David, J. Radová, H. Samohelová, M. Vejcová, L. Vojí ová, C. Grusová,

Tan ící dívky, porcelán, dekor Luxor, nezna eno, 30. - 40. léta 20. století, Porcelánová manufaktura Royal Dux Bohemia, a.s., autorka Elly Strobach Königová

V. Šerák, J. Víková, J. ěrnoch, P. Rada, prof. O. Eckert a další. Od 50. let v duchcovské porcelánce p sobil jako firemní výtvarník František Rábel, jehož v modelárn vyst ídal jeho žák, sou asný kmenový modelér, Miroslav Mrá ek.

Regionální muzeum v Teplicích systematicky zkoumá keramické a sklá ské firmy v teplickém regionu nejen z hlediska jejich historie, ale též z pohledu emesné a um lecké produkce. Cílené akvizice do muzejních sbírek dokumentují výrobu jednotlivých firem v r zných asových obdobích a fázích výrobní produkce.

MgA. Jitka Bažantová, kurátorka sbírek užitého um ní

Akt, porcelán, dekor Pastel, zna eno, 70. léta 20. století, Porcelánová manufaktura Royal Dux Bohemia, a.s., autor z ejm ak. soch. Vladimír David

AKVIZICE DO SBÍRKY FOTOGRAFIE

Sbírka fotografií se rozší ila o osm snímk , které autor výstižn nazval Rok poté...

ernobilé fotografie zachycují Benešovo nám stí v Teplicích dne 17. listopadu 1990, tedy p esn rok po tzv. sametové revoluci. Ze snímek je patrné, že m sto od té doby prošlo zm nou. Tyto zm ny lze sledovat prost ednictvím drobných detail (nap . plakátovací plocha), které však komplexn utvá í obraz urbanistického a společenského vývoje v Teplicích. A právk dokumentování t chto zm n je jeden z cíl muzea. Bezespornu se jedná o badatelsky cenné doklady o prom n společnosti.

as je neúprosný a vzpomínky blednou, a proto v muzeu schra ujeme a uchovááme fotografie pro budoucí generace tak, jako to d lali naši p edch dci.

Mgr. Jana Strnadová, kurátorka sbírky fotografií

INNOST JEDNOTLIVÝCH ODDĚLENÍ

Archeologické oddělení

Tvorba sbírek

V roce 2017 bylo do archeologických sbírek zapsáno 9 pířstkových řísel sbírkových píředm t a jejich soubor , a zaevidováno 964 karet s 5 833 inventárními říslly. Mgr. J. Hudec vypracoval 253 odborných stanovisek na požádání institucí a investor a PhDr. L. Kursová sjednávala smlouvy s investory. Odborní pracovníci archeologického oddělení dále prozkoumali 157 lokalit (Mgr. J. Hudec - 33, PhDr. L. Kursová - 22, PhDr. J. Šteffl - 47 a Mgr. K. Viktorová - 55) a realizovali 6 záchranných archeologických výzkum (Duchcov, 3x Teplice, Krupka a Úřt k).

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

Mgr. K. Laufová a Bc. R. Procházková vedly knihu pířstk , provád ly chronologickou evidenci nových pířstk , zpracovávaly systematickou evidenci jednotlivých odborných pracovníků a Bc. R. Procházková vypracovala na konci roku 2017 ro ní zprávu o aktuálním stavu archeologické sbírky.

PhDr. L. Kursová provedla systematickou evidenci p . . S 15, 41-47/2009. Mgr. J. Hudec systematicky evidoval p . . S 3/2011, B 6-9/2000 a B 203-205/2000. Mgr. K. Viktorová provedla evidenci nález z výzkumu v M runicích. PhDr. J. Šteffl systematicky evidoval nálezy s p . . S 10/2015 a S 1/2016.

Mgr. J. Hudec pokračoval v práci na nálezových zprávách z vlastních terénních výzkum v Starých Srbicích, Hli anech a V š anech. PhDr. J. Šteffl zhotovil nálezovou zprávu z vlastního terénního výzkumu v Kostomlatech pod Milešovkou a Mgr. K. Viktorová dokon ila práci na nálezové zpráv z výzkumu v Hrob icích.

M. Cestrová dle Plánu digitalizace na rok 2017 naskenovala 2 326 negativ , 1 765 map, výkres , text a tabulek, a nafotila 1 424 sbírkových píředm t . Mgr. J. Hudec digitalizoval rejst íky (tituly) knih zap j ených do pířru ní knihovny archeologického oddělení z knihovny RMT.

Mimo plán B. Linhartová zhotovila kresby píředm t a archeologických situací pro publika ní innost a Bc. R. Procházková navrhla obálku knihy Hradiřt Hrádek u Libochovan a plakát ke Dni archeologie 2017.

Inventarizace a revize sbírek

Pracovníci archeologického oddělení provedli v roce 2017 inventarizaci druhé řásti fondu Archeologický úřstav, nálezy vedené pod píř. B1-205/2000 a B 1-141, 174-581/2001 (94 560 kus), fond Bílina (154 000 kus) a fond Sob druhy (7 000 kus , pířstky k 31. 12. 2003).

Konzervace a restaurování sbírek

M. Svobodová v roce 2017 ořet ila 27 nekovových sbírkových píředm t a cca 9 500 kus keramiky z terénních výzkum a sb r provád ných v roce 2017, a vypl ovala k nich konzervátorské listy. Mgr. K. Laufová a Bc. R. Procházková dopl ovaly záznamy o provedené rekonzervaci nekeramických sbírkových píředm t , v etn fotodokumentace rekonzervací postup .

Mimo plán M. Svobodová konzervovala 6 bronzových píředm t pro externího zadavatele.

Správa depozitů a manipulace se sbírkami

Mgr. K. Laufová a Bc. R. Procházková v roce 2017 každý měsíc kontrolovaly teplotu a vlhkost v archeologických depozitářích s digitálním výstupem.

Služby veřejnosti

Archeologické oddělení v roce 2017 poskytlo cca 1 400 sbírkových předem t 10 badatelů. Odbornými pracovníky bylo zodpovězeno 68 odborných dotazů, zajištěno 12 výpůjček (450 sbírkových předem t a jejich soubor), uspořádány 2 přednášky pro veřejnost (PhDr. J. Šteffl) a 15 komentovaných prohlídek expozic pro 360 žáků a studentů (PhDr. L. Kursová - 1, Mgr. J. Hudec - 3 a Mgr. K. Viktorová - 11), a uvedeno 5 článků a studií v odborných publikacích a časopisech. PhDr. J. Šteffl samostatně připravil vydání monografie **Hradiště Hrádek u Libochovan**. (více na s. 32)

Dále pracovníci archeologického oddělení zajistili Noc kostelů 2017, uspořádali již III. Mezinárodní den archeologie na teplickém zámku, podíleli se na Děkům muzejním odpolední a XIII. Muzejní noci a fotografiemi a texty přispěli do Katalogu sbírek 120 LET TEPLICKÉHO MUZEA.

Prezentace sbírek

Odborní pracovníci archeologického oddělení v roce 2017 připravili 1 expozici: Hliněné fajfy a historie tabáku aneb zlozvyk kouření (Mgr. K. Laufová) a podíleli se na výstavě XXL.

V deckových výzkumných aktivitách

PhDr. J. Šteffl ukončil nedestruktivní archeologický výzkum lokality Hradiště Hrádek u Libochovan (2013-2017) vydáním publikace.

Historické oddělení

Tvorba sbírek

Kurátory jednotlivých historických sbírek prováděli v roce 2017 akvizice sbírkových předem t a dokumentace dle akvizičního plánu a proběhly uskutečnily prohlídky v prodejnách starožitností a sledovali starožitný trh na internetu.

Sbírky byly historické sbírky doplněny o 19 předmětů, darem o 5 a nákupem o 378 předmětů a jejich soubor (celkem 402 sbírkových předmětů a jejich soubor, zapsaných pod 205 položkami).

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

Mgr. P. Boušková a PhDr. B. Chleborádová dokumentovaly hbitovy na Teplicku a spolupracovaly s Magistrátem města Teplice při jejich pasportizaci.

Odborní pracovníci historického oddělení prováděli v roce 2017 dokumentaci v rámci jednotlivých sbírek: tradiční lidová umění, folklor a lidová architektura, a volnočasové aktivity od 60. let 20. století (Bc. M. Valtrová Kašparová), národnostní menšiny na Teplicku (Bc. M. Valtrová Kašparová, Bc. M. Novotná, Mgr. V. Keller a Mgr. J. Strnadová), současné společenské a politický vývoj regionu, srpen 1968 a listopad 1989 (Mgr. V. Keller a Mgr. J. Strnadová), urbanistické a architektonické změny na Teplicku (Mgr. V. Keller, Mgr. J. Strnadová, Mgr. P. Boušková a PhDr. B. Chleborádová).

Kurátoři jednotlivých historických sbírek systematicky evidovali a digitalizovali v programu DEMUS 894 inv. z historických sbírek (MgA. J. Bažantová - 138, Mgr. P. Boušková - 30, Mgr. J. Strnadová - 26, N. Holánová - 175, Mgr. E. Mžourková - 232, PhDr. B. Chleborádová - 30, Bc. K. Suchá - 143, Bc. M. Novotná a Bc. M. Valtrová Kašparová - 78 a Mgr. V. Keller - 31).

N. Holánová rekatologizovala 166 pohlednic a 20 kusů nábytku ze sbírky historie, Bc. M. Valtrová Kašparová 19 předmětů z etnografické sbírky, Mgr. V. Keller 19 předmětů ze souboru Schlaraffia, Mgr. P. Boušková 30 kombinovaných předmětů ze sbírky historie, PhDr. B. Chleborádová 5 předmětů ze sbírek obrazů, plastiky a grafiky a MgA. J. Bažantová 46 lázeňských skleniček.

Obrazový byl v roce 2017 digitalizováno 459 předmětů z historických sbírek: H - pohlednice/N. Holánová - 166 ks, H - textil, nábytek - 45 ks, N - etnografie/Bc. M. Valtrová Kašparová - 60 ks, CAF - fotografie Clary-Aldringen / N. Holánová a PhDr. B. Chleborádová - 168 ks a OP a G - obrazy, plastiky a grafiky (esko-n me tí výtvarníci) - P. Pazderníková, M. Jurenková a PhDr. B. Chleborádová - 20 ks.

Bc. K. Suchá, P. Pazderníková a N. Holánová zhotovily soupisy vybraných předmětů z historické sbírky (textil a nábytek) a Mgr. V. Keller pokračoval v novém uspořádání kartotéky sfragistiky. N. Holánová ve spolupráci s Mgr. P. Bouškovou a Mgr. V. Kellerem doplnili soupis historických fotografií a Bc. M. Valtrová Kašparová a Bc. M. Novotná doplnily údaje v soupisu lidových skleniček z etnografické sbírky a aktualizovaly seznam lidových staveb na Teplicku. PhDr. B. Chleborádová pořídila soupis předmětů získaných do muzejních sbírek v letech 1932-1938 (Sekce pro výtvarné umění) - obrazy, plastiky, grafické listy a kresby.

Mimo plán MgA. J. Bažantová editovala a popsala fotografie fondu lisované sklo (cca 2500 předmětů). Dále P. Pazderníková a Mgr. P. Boušková zhotovily fotodokumentaci kuší pro Muzeum města Ústí nad Labem a N. Holánová a J. Kašpar doplnili fotodokumentaci expozice cínu v Muzeu Krupka.

Inventarizace a revize sbírek

P. Pazderníková, M. Jurenková a M. Pekárková dokončily inventarizaci sbírky PK - porcelán a keramika (2 860 inv. /3271 ks). PhDr. B. Chleborádová, P. Pazderníková a M. Pekárková vyhodnotily inventarizaci sbírky G -

grafika a kresba (229 p . /2 550 ks). Administrativn byly dokon eny inventarizace sbírek HD - nové d jiny (3 223 inv. /6 895 ks, Bc. M. Valtrová Kašparová, N. Holánová a Mgr. V. Keller) a OP - obrazy a plastiky (PhDr. B. Chleborádová, Bc. K. Suchá a Bc. M. Valtrová Kašparová). PhDr. B. Chleborádová, M. Jurenková a M. Pekárková dokon ily inventarizaci sbírky CA - Clary-Aldringen (10 099 inv. /10 109 ks). Dále byla dokon ena inventarizace sbírky S - sklo (P. Pazderníková, M. Jurenková a MgA. J. Bažantová) a pokračovaly práce na sbírce OP - obrazy a plastiky (Bc. K. Suchá, Bc. M. Valtrová Kašparová, M. Jurenková a PhDr. B. Chleborádová) a H - trojrozm rné sbírkové předm ty z historické sbírky (p ebírá P. Pazderníková, spolupráce M. Pekárková a N. Holánová).

Konzervace a restaurování sbírek

Mimo konzervátorské dílny RMT byla v roce 2017 z historických sbírek zrestaurována 1 lidová sk í z programu ISO-d/2017 Ministerstva kultury eské republiky. Mimo ISO dále 1 podmalba na skle a 1 obraz.

Restaurování předm t z etnografické sbírky:

RESTAUROVÁNÍ PODMALBY SV. VÁCLAVA

V roce 2017 prob hlo restaurování podmalby na skle s vyobrazením sv. Václava inv. . N 1645. Podmalba zaujme tím, že ornamentální ráme ek a postava sv. Václava jsou vyryty do st íbrné fólie. Ta díky žlutému zabarvení pod st íbrem v oblasti postavy vypadá jako zlatá, což vytvá í zajímavý kontrast k ernému pozadí. Tato technika se nazývá *eglomisé*. Předm t restaurovala Eva Rydlová v Janov nad Nisou v n kolika etapách. Sklo bylo vyjmuto z rámu a o íštno. Ne istot byla zbavena také malba a odstran ny d ív jší opravy. Po t chto základních úpravách se pokračovalo k retušování barev a dopln ní chyb jících částí st íbrné fólie a slepení rozbitého skla. Nakonec byla podmalba opat ena novým rámem, který zrestaurováním zbýlých částí starého rámu, zhotovil Jan Hrdina.

RESTAUROVÁNÍ MALOVANÉ SK ÍN Z PROGRAMU ISO 2017

Z programu Integrovaný systém ochrany Ministerstva kultury eské republiky (ISO-d) na rok 2017 byla zrestaurována malovaná sk í inv. . N 265 ze smrkového dřeva. Sk í získala p vodní vzhled s jistou patinou používání, takže p sobí autentický, funk n a udržovaný vzhled, bez jakýchkoliv druhotných zásah . Nejd íve byla upravena ezbá em a restaurátorem Františkem Hoffmannem, který opravil a doplnil chyb jící detaily a ev né prvky profilovaného ímsování a lištování. Dále byly provedeny

truhlá ské vysprávky defekt , dopln na zadní st na sk ín o ší ce 35 cm a opraveny defektní p ední i zadní nohy. Po truhlá ských úpravách se sk ín ujal akademický malí Václav Pot ek, který postupoval s respektem k její historické hodnotě , ale i známám užívání. Sk í byla zbavena povrchových ne istot, defekty v polychromii vytmeleny a malba retušována. Rozsah a zp sob retuší byl konzultován s odborným dozorem muzea.

Malovaná sk í byla po zrestaurování vystavena na výstav XXL, uspo ádané v roce 2017 k výro í 120 let od otev ení teplického muzea v Jízdárn teplického zámku a tak zp ístupn na široké ve ejnosti.

Bc. Monika Novotná, kurátorka etnografické sbírky

Správa depozitá a manipulace se sbírkami

Správci depozitá a kuráto i historických expozií v roce 2017 pravideln zajiš ovali úklid a kontrolu teploty a vlhkosti v depozitá ích a expoziích a dopl ovali loka ní seznamy jednotlivých sbírek.

Bc. K. Suchá a N. Holánová pokračovaly v uspo ádávání depozitá e textilu.

P. Pazderníková, N. Holánová, Mgr. V. Keller a Mgr. J. Strnadová pokračovali v ukládání dvourozm rných sbírkových p edm t do nekyselých obal (1 999 kus). Bc. K. Suchá pokračovala v p emis ování mincí z historizujících do nových bezpečnostních sk ín. Bc. M. Valtrová Kašparová, Bc. M. Novotná a P. Pazderníková dokon ily uspo ádávání depozitá e lidového nábytku v Krupce.

Mimo plán byly p emís ovány p edm ty v depozitá ích ve druhém pat e teplického zámku z d vodu provád ní sond p i odkrývání podlah z d vodu zjišt ní špatné statiky horní ásti budovy a dozorování návšt vy projektant .

Služby ve ejnosti

Ke studiu bylo v roce 2017 v badateln historického odd lení p edloženo 13 badatel m 1 491 sbírkových p edm t . Odbornými pracovníky historického odd lení bylo zodpov zeno 114 odborných dotaz , napsány 1 recenze a 3 odborné články a uskute n no 8 p ednášek (PhDr. B. Chleborádová - 4, MgA. J. Bažantová - 1, Bc. M. Valtrová Kašparová - 1, Mgr. P. Boušková - 2) a 2 komentované prohlídky výstavy (Mgr. P. Boušková). Dále se odborní pracovníci historického odd lení v roce 2017 zú astnili 4 konferencím i seminá , podíleli se na D tském muzejním odpolední a XIII. Muzejní noci, fotografiemi a texty p ísp li do Katalogu sbírek 120 LET TEPLICKÉHO MUZEA, a na Velikonoce uspo ádali pro d ti Velikono ní dílnu a na konci roku 2017 úsp šnou Váno ní dílnu.

Prezentace sbírek

Pracovníci historického odd lení p ípravili v roce 2017 6 exponát m síce (Bc. K. Suchá: DOMÁCÍ UM NÍ - Papu e z chemlonu, MgA. J. Bažantová: TERRA, keramická továrna, a.s. Trnovany - 100. výro í založení, N. Holánová: Malá „ochutnávka“ z daru 366 žánrových pohlednic r zných témat od paní Daniely Vá ové z Prahy, Bc. M. Valtrová Kašparová:

Velikonoční papírové dózy, Mgr. V. Keller: Pamětní mince k „sedmi kovům“ výročí, Mgr. P. Boušková: Hračky – figurky hasičů, vojáků a samaritánů s technikou. Mgr. P. Boušková dále uspořádala výstavu k 150. výročí založení Hasičského záchranného sboru v Teplicích s názvem Pod ochranou sv. Floriána. PhDr. B. Chleborádová připravila výstavu k výročí A. Lábra, v etnografickém návrhu pozvánky, plakátu a výtvarného řešení, sepsala text pro doprovodce k nové expozici Grotta a jídelny pro služebnictvo, spolupracovala na výstavě R. Jakubka v Oblastní galerii v Liberci a zrealizovala malou výstavu k Roku českého baroka v expozici lázeňství.

Všichni odborní pracovníci historického oddělení spolupracovali na výstavě XXL a připravovali výstavu Teplicko za První republiky. Mgr. P. Boušková pracovala na přípravě výstavy Fotografický ateliér Ferdinanda Frídricha v Teplicích a PhDr. B. Chleborádová na výstavě Meziválečná výtvarná scéna ve spolupráci s muzei Ústeckého kraje.

Mimo plán Mgr. V. Keller připravil výstavu Vzpomínky na Teplicko.

V deckových výzkumných oblastech

Bc. M. Valtrová Kašparová a Bc. M. Novotná pokračovaly v práci na grantu Ministerstva kultury České republiky Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu. Mgr. J. Strnadová a Mgr. P. Boušková připravovaly rešerše k výročí v roce 2018 - roky 1848 a 1858, konec 1. světové války, rok 1968 ad. PhDr. B. Chleborádová pokračovala v práci na výzkumu výtavní a umělecké činnosti v Teplicích mezi dvěma válkami přednesením příspěvku Sekce pro výtvarné umění v Teplicích na mezinárodní konferenci v Oblastním muzeu v Liberci a společně s Mgr. P. Bouškovou pokračovala v práci na výzkumu Hbitů jako pietní místo historie oblasti bývalých Sudet. MgA. J. Bažantová vypracováním přednášky Töplitzer Gläser - ryté sklo ze sbírek Regionálního muzea v Teplicích pro 7. Mezinárodní sympozium rytého skla v Kamenickém Šenově pokračovala v práci na výzkumu Zaniklé sklárny na Teplicku. Mimo plán Mgr. P. Boušková vypracovala text o židovských obchodnících v Teplicích pro akci Teplický cimes 2017.

Knihovna

Tvorba sbírek

Sbírkové fondy knihovny byly v roce 2017 nákupem a převody rozšířeny o 63 svazků knih.

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

PhDr. J. Perutz Michlová a D. Marholdová v programu CLAVIUS zaevidovaly 63 svazků knih a periodik ze sbírek knihovny, rekatologizovaly 308 svazků a katalogizovaly 1 900 evidovaných titulů. Z programu VISK 6 MK ČR na rok 2017 byly digitalizovány 2 rukopisy ze 16. století, které byly zpřístupněny v evropské digitální knihovně Manuscriptorium a ve stejném programu na rok 2018 bylo požádáno o dotaci na digitalizaci 20 dalších knihovních svazků.

DIGITALIZACE STŘEDOVĚKÝCH RUKOPISŮ Z PROGRAMU VISK 6 NA ROK 2017

V roce 2017 se knihovna Regionálního muzea v Teplicích (dále jen RMT) podařilo digitalizovat dva vzácné dochované české iluminované rukopisné zápisky literátského bratrstva v Teplicích ze 16. století (graduál MS 1 z roku 1560 a kancionál MS 2 z roku 1566) ze sbírky rukopisů v rámci grantu Ministerstva kultury České republiky VISK 6 v programu Memoriae Mundi Series Bohemica, který je součástí programu UNESCO Paměť světa

Knihovna RMT je evidována na MK R pod . 3233/2002 a jako základní knihovna se specializovanými fondy je přístupná jak odborným pracovníkům muzea, tak nejširší veřejnosti. Knihovna se týká o fond více jak 87 000 svazků starých tisků, rukopisů, bibliofilů a regionální literatury, kromě toho spravuje dvě historické knihovny zařazené mezi kulturní památky ČR - Klášterní knihovna cisterciáků v Oseku a Žámecká knihovna rodiny Clary-Aldringen. Neveliká sbírka rukopisů, v níž jsou uloženy oba iluminované rukopisné zprávy, je badatelsky zajímavá a hojně vyhledávaná.

Zprávy dokládají český charakter muzeální literatury až do 20. let 17. století. Byly objednány teplickými literáty ve významné pražské dílně Jana Táborského, který v době tvorby této tvorby a to zejména po stránce hudební. Táborský byl autorem řady písní, které se zachovaly i v těchto zprávkách (signovány: IT). Vedle obrazové výzdoby vynikají ojedinělé celostránkové vyobrazení především v kostelech před otevřenými zprávkami a v obou zprávkách jsou vzácně dochované iluminace upálení Jana Husa a písní o něm a českých mučednicích (v ostatních byly listy v době protireformace zničeny!). Oba rukopisy se pozoruhodně zachovaly ve 16. století, pro jehož české obyvatelstvo významně podobají byly v 16. století zhotoveny, které již v následujícím století bylo na další tři staletí zanedbáno obyvatelstvem především v českých mezech. Existence obou českých rukopisů, které navazují bez zbytku na českou kulturní zázemí 16. století, podtrhuje český charakter muzeální literatury na přelomu 16. a 17. století. Zároveň se jedná o nejstarší sbírkové předlohy uchované ve sbírce RMT už od doby jeho založení v roce 1897 a jejich dobrá zachovalost dokládá kvalitní práci několika generací muzejních pracovníků - knihovníků.

Náročnou a nákladnou digitalizací středověkých rukopisů bylo možné uskutečnit jen díky grantu Ministerstva kultury České republiky VSK 6 v programu Memoriae Mundi Series Bohemica, který založila v roce 1995 Národní knihovna České republiky ve spolupráci s firmou AiP Beroun s.r.o.

Digitalizace iluminovaných rukopisů českých zprávků literátského bratrstva v Teplicích ze 16. století (graduál MS 1 z roku 1560 a kancionál MS 2 z roku 1566) ze sbírky rukopisů knihovny RMT byla firmou AiP Beroun uskutečněna na pracovišti v Národní knihovně - Klementinu a poté zpřístupněna v databázi digitální knihovny Manuscriptorium (www.manuscriptorium.com).

Inventarizace sbírek

Pod vedením PhDr. J. Perutz Michlové byla v roce 2017 dokončena revize fondu regionální literatury (**5 930** svazků) a mimo plán byla provedena kontrolní revize sbírky bibliofilí a rukopisů (**400** svazků).

Správa depozitářů a manipulace se sbírkami

D. Marholdová v roce 2017 provedla **170** pravidelných kontrol stavu, uložení, zabezpečení a fyzikálních podmínek knihovních sbírek. PhDr. J. Perutz Michlová pokračovala v přípravě přesunu části fondu zámecké knihovny do depozitáře pro vodního barokního knihovního mobiliáře. V roce 2017 bylo uspořádáno **2 500** svazků z fondu uvolnění místa.

Konzervace a restaurování sbírek

Vedoucí knihovny PhDr. J. Perutz Michlová vypracovala návrh na restaurování **2** starých tisků z programu ISO-Ministerstva kultury České republiky na rok 2018. Dále byl v roce 2017 proveden K. Dlabačovou konzervátorský zásah na **14** svazcích z knihovních sbírek.

Služby ve veřejnosti

Ze sbírkových fondů knihovny bylo uskutečнено **2 682** výpůjček mimo RMT. PhDr. J. Perutz Michlová zodpověděla **474** odborných dotazů, poskytla informace **1 061** badatelům, uskutečnila **3** komentované prohlídky výstavy BIBLIOFILIE - Knihy láskou tvojené a napsala **2** odborné články.

Prezentace sbírek

PhDr. J. Perutz Michlová v roce 2017 připravila zájmový a listopadový exponát mše - Knížky pro děti ze sbírky bibliofilí a Pohádkový svět Vánoc v knihách našich předků, zrealizovala výstavu k 40. výročí založení sbírky bibliofilí pod názvem BIBLIOFILIE - Knihy láskou tvojené, v rámci které bylo uspořádáno **5** komentovaných prohlídek pro veřejnost (PhDr. J. Perutz Michlová - 3, PhDr. J. Wolf - 1 a Bc. M. Novotná - 1), zajistila expozici muzejní knihovny na výstavě XXL a připravila fotografie a texty do Katalogu sbírek 120 LET TEPLICKÉHO MUZEA.

Odborná knihovna

Odborné pracovnice knihovny v roce 2017 zaevidovaly **1 640** svazků odborné literatury a periodického tisku, provedly katalogizaci **1 900** evidenčních listů a do Souborného katalogu Národní knihovny České republiky zapsaly **407** záznamů. V souladu s Výpůjčím řádem knihovny RMT bylo předáno **5 002** knih a časopisů, z toho **2 114** ze sbírek knihovny. **2x** ročně byl pořízen informativní soupis přístěrek knihovny, aktualizován soupis regionálního periodického tisku v knihovnách muzeí a galerií severních Čech a pokračovalo se v tvorbě on-line katalogu odborné literatury.

V deckových výzkumných oblastech

PhDr. J. Perutz Michlová v roce 2017 pokračovala ve zpracovávání historické knihovny rodiny Clary - Aldringen redakcí **420** záznamů a prováděla průzkum, porovnávání a zhodnocení sbírky bibliofilí.

P írodov dné odd lení

Tvorba sbírek

M. Rado v roce 2017 v rámci akvizí ní innosti do geologické sbírky zakoupil kolekci **45** minerál z lokalit Krupka, Moldava a Cínovec a darem získal **1** vzorek do systematické mineralogické sbírky. M. Žemli ka zoologickou sbírku darem doplnil o **1** p ír stek. Dále byla v rámci **31** pracovních cest provád na dokumenta ní innost a systematický terénní pr zkum na vybraných lokalitách Teplicka a severozápadních ech a dopl ován fotodokumenta ní archiv. Sb rem bylo získáno **125** dokumenta ní v zork hornin a minerál . Do p írodov dných sbírek bylo v roce 2017 zapsáno **8** p . .

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

M. Rado a M. Žemli ka v roce 2017 provedli systematickou evidenci **2 529** sbírkových p edm t (409 paleontologických vzork a 2 120 vzork flory a fauny). M. Žemli ka a J. Vlasáková textov digitalizovali **410** inv. . (205 ze zoologie a 205 z geologie) a obrazov digitalizovali **469** inv. . dle Plánu digitalizace na rok 2017 (255 ze zoologie a 214 z geologie).

Inventarizace a revize sbírek

M. Žemli ka a J. Vlasáková v roce 2017 inventarizovali **9%** zoologické sbírky, tj. **1 100** inv. .

Správa depozitá a manipulace se sbírkami

M. Žemli ka a J. Vlasákové v roce 2017 **2x** provedli periodické ošet ení zoologických sbírek v depozitá ích a expozicích. A spole n s M. Radon m zrušili expozici Paleontologie Teplicka v Muzeu Krupka a p emístili ji na teplický zámek do chodby ke knihovn vedle mineralogické expozice.

Dále v roce 2017 pokračovali v ukládání p est hovaných paleontologických a petrologických sbírek v depozitá í v Sob druhách, v etn vytvá ení polohopisu p edm t , a v zoologickém depozitá í v renovací úložných sk íní.

Prezentace sbírek

Pracovníci p írodov dného odd lení v roce 2017 p ípravili **2** exponáty m síce - M. Rado : Nezvykle velké krystaly kalcitu a M. Žemli ka: Vosí hnízdo z Jeníkova, spolupracovali na výstav Minerály eského st edoho í v Muzeu m sta Ústí nad Labem, otev eli novou expozici Paleontologie Teplicka na teplickém zámku a spolupracovali na výstav XXL, kde navrhli a exponáty zaplnili expozici v novanou p írodov dnému odd lení.

Služby ve ejnosti

M. Rado v roce 2017 zrealizoval **1** výp j ku (36 p edm t), poskytl **67** odborných konzultací týkajících se zájmového území eského st edoho í a sousedních orografických jednotek odborník m a student m z r zných v deckých ústay - eská geologická služba Praha, Geologický ústav AV R v Praze, Geofyzikální ústav AV R v Praze, Muzeum m sta Ústí nad Labem, Oblastní muzeum v Most , Oblastní muzeum v Litom ících, Národní muzeum v Praze, Správa CHKO eské st edoho í v Litom ících, Doly Bílina, dále student m - Fakulta životního prost edí UJEP v Ústí nad Labem, P írodov decká fakulta UK v Praze, ale také zájemc m z ad široké ve ejnosti; uskute nil **5** komentovaných prohlídek pro školy (179 žák a student) a publikoval **8** odborných lánek .

M. Žemli ka poskytl **37** odborných konzultací zájemc m z ad ve ejnosti, tisku a zájmových sdružení a svými lánky p isp l do **4** odborných publikací.

V deckovýzkumná innost

M. Rado pokra oval v systematickém výzkumu paleontologických lokalit terciéru eského st edoho í, v rámci kterého realizoval **31** pracovních cest, z toho 16 za ú elem terénního pr zkumu, dokumentace a vlastní akvizi ní innosti. Ostatní cesty byly realizovány za ú elem excerpce literárních archivních fond a konzultací s odborníky. V rámci terénní innosti byly navštíveny tyto lokality: Osek - projevy historické d lní t žby na lokalitách Rýzmburk, Vrása - barytová žíla, Vl í d l, Skalní údolí, Röhrgrund, Sluně ní strá , Stropník; Domaslavické údolí u K ižanova - projevy historické d lní t žby; kamenolom Mariánská hora v Ústí nad Labem; vrchy Pramená , Jedlovec a Vl í kámen u Mikulova; vrch Spáleníšt u Dubí; Hrob - výchozy ryolitu; Kozlíky - zá ez železni ní trati; Církvíce-Libochovany - komplex opušt ných kamenolom ; bývalý lom na k emence mezi obcemi Jeníkov a Lahoš ; Rytina sout ska u Sebužína; vrch Matry u Sebužína; Malí sko - žilné horniny se zeolity; Píse ný vrch a Na Stínadlech v Teplicích; granátonosné št rky u obce Staré; haldy hn douhelných dol u Verne ic a Merboltic; propad štoly Paulus u Merboltic; Strážný vrch a Zvonkový kámen u Merboltic; vrch Poklona u obce Rytí sko a bývalý lom u obce Jakuby a vrch Holom v Ústí nad Labem.

M. Žemli ka pr b žn provád l pr zkum migrujících motýl v prostoru Zámecké zahrady v Teplicích a spole n s M. Radon m uskute nil **4** pr zkumy (7. 1., 14. 1., 22. 2. a 28. 2.) v rámci monitoringu výskytu netopýr v zimovištích na Teplicku.

Útvar editela a odd lení organiza ní a vn jších vztah

Pracovnice pro styk s ve ejností V. Tichá zajiš ovala komunikaci muzea s ve ejností, koordinovala všechny akce, které RMT uspo ádalo v roce 2017 pro ve ejnost a aktualizovala prezentaci muzea na internetu (www.muzeum-teplice.cz), v etn facebooku. Pracovnice výtvarné a propaga ní dílny H. Soumarová aranžovala všechny muzejní výstavy, v etn Exponát m síce.

Fotograf J. Kašpar provád l systematickou fotodokumentaci dle požadavk odborných pracovník a fotograficky dokumentoval výstavy a další akce po ádané v RMT v roce 2017.

Konzervátorské odd lení

Vedoucí konzervátorského odd lení M. Pecka spolupracoval se správci depozitá p i vhodném ukládání sbírkových p edm t v depozitá ích, provád l pravidelné kontroly klimatických podmínek jejich uložení a **1x** uskute nil insekticidní ošet ení zábradlí v knihovn v Oseku.

Pracovníky konzervátorských a restaurátorských dílen bylo v roce 2017 dle dlouhodobých plán o išt no, restaurováno nebo konzervováno **123** sbírkových p edm t (28 ks textilu, 9 ks skla, 32 kombinovaných p edm t , 30 ks porcelánu a keramiky, 1 lodní kufr, 1 rám na obraz, 1 stínidlo, 1 helma, 5 m d ných hrnc , 1 železný hák, 2 plastiky and l a 12 kování k lidovým sk íním). Mimoto i v roce 2017 probíhala o ista, konzervace a restaurování sbírkových

p edm t dle momentálních pot eb jednotlivých odd lení (50 ks na výstavu XXL, výp j ky, exponát m síce a další výstavy).

K. Dlaba ová provedla v roce 2017 o istu **230** grafik, v etn výroby 72 hlubokých paspart, a o istila a provedla drobné opravy **100** knih a starých tisk ze sbírkových fond knihovny.

Dále prob hly práce spojené s rekonstrukcí konzervátorských dílen a kancelá í archeologického odd lení v Archeologickém depozitá i v Sob druhách a mimo plán bylo v roce 2017 vyrobeno **30** odlišných plaket a tisky z dodaných što k pro M stský ú ad Krupka, zhotoveno **10** paspart pro výstavu Metznerbund - Liberec a opraven diplom na výstavu Pod ochranou svatého Floriána.

Provozn - technické odd lení

Pracovníci provozn -technického odd lení v roce 2017 provád li b žnou údržbu objekt RMT - na zámku v Teplicích, v Archeologickém depozitá i v Sob druhách (AD v Sob druhách), v depozitá i ve Fojtovicích a v Muzeu Krupka.

V roce 2017 bylo do rekonstrukce a údržby objekt RMT investováno cca **464 tis. K** . Díl í úkoly v této oblasti innosti byly v roce 2017 spln ny. Nejvýznamn jšími po iny na teplickém zámku byly - zakoupení a uvedení do provozu **5** akumulá ních kamen, položení koberce v zámeckých pokojích, áste ná rekonstrukce pískovcových prvk balustrády tzv. Pta ích schod , restaurování malovaného sálu (historické Jídelny pro služebnictvo), vymalování Jízdárny a aranžovny, oprava izolace a dlažby renesan ního balkonu, nat ení obložení st n v Jízdárn a oprava st echy, okap a vy íšt ní svod deš ové vody.

Z rozpo tu Ústeckého kraje byly v roce 2017 získány ú elové p ísp vky na **opravu tzv. Kolo- st jových v ži e**.

V AD v Sob druhách bylo v roce 2017 vym n no kování oken a dve í, opraveny zadní dve e do budovy, instalována tlaková izolace proti vod - vodom rná šachta a opravena kotelna.

Mimo plán byla opravena kanalizace na teplickém zámku.

SEZNAM PRACOVNÍKŮ RMT V ROCE 2017

editel

Ing. Bohuslav Boček

Statutární zástupkyně

Ludmila Buryšková

Útvar editelů

Zdenka Vlčková
asistentka editelů, personalistka

Marie Machová
kontrolorka

Jan Kašpar
fotograf, bezpečenostní referent

Františka Svobodová
Vlasta Soorová
Hana Jonášová
Eva Beranová
zřízenkyně v kulturním zájmu

Renata Kollárová
průvodkyně (do 21. 9.)

Jiřina Batelka
průvodce

Oddělení organizací a vnějších vztahů

Mgr. Eva Klášterková
*vedoucí oddělení, organizací
poradkyně*

Bc. Kateřina Suchá
centrální evidence

Vlasta Tichá
pracovnice vztahů k veřejnosti

Hana Soumarová
propagandní referentka

Konzervátorské oddělení

Miloš Pecka
*vedoucí oddělení, konzervátor,
preparátor*

Jiřina Malina
konzervátor

Vladislava Majerová
konzervátorka, restaurátorka

Kateřina Dlabačová
konzervátorka, restaurátorka

Ekonomické oddělení

Ludmila Buryšková
vedoucí oddělení, finanční referentka

Anna Nováková
pokladní

Alena Veselá
mzdová účetní

Jana Stehlíková
účetní

Ing. Bohuslav Matouš
šprávní výpočetní techniky

Vladimír Týmich
idi

Archeologické oddělení

PhDr. Lucie Kursová
vedoucí oddělení

Blanka Linhartová
dokumentátorka

Milena Cestrová
fotografka

PhDr. Jindřich Štefl
archeolog

Martina Svobodová
konzervátorka, restaurátorka

Mgr. Kateřina Viktorová
archeoložka

Mgr. Jaroslav Hudec
archeolog

Mgr. Kateřina Laufová
kurátorka (na MD od 13. 3.)

Bc. Radka Procházková
kurátorka (od 1. 3. zástup za MD)

Historické oddělení

PhDr. Bohuslava Chleborádová
vedoucí oddělení, kurátorka

Nina Holánová
dokumentátorka, správkyň deponitá e

Mgr. Pavlína Boušková
kurátorka

MgA. Jitka Bažantová
kurátorka

Petra Pazderníková
správkyň deponitá e

Bc. Kateřina Suchá
kurátorka, správkyň deponitá e

Bc. Markéta Valtrová Kašparová
kurátorka (na MD od 19. 10.)

Marie Pekárková
dokumentátorka

Marcela Jurenková
správkyň deponitá e

Bc. Monika Novotná
kurátorka (od 1. 9. zástup za MD)

Mgr. Viktor Keller
kurátor (do 31. 8.)

Mgr. Jana Strnadová
kurátorka (od 1. 8.)

Knihovna

PhDr. Jana Michlová
vedoucí oddělení, kurátorka

PhDr. Jiří Wolf
knihovník

Giliola Šašková
Dana Marholdová
Miroslava Kraflíková
Bc. Monika Novotná
knihovnice

Provozní oddělení

Miloslav Černý
*vedoucí oddělení, referent majetkové
správy*

Jaroslava Faiglová
Slávka Koliandrová
Jana Soumarová (do 30. 4.)
uklízeč

Klaus Thuma
průvodce

Erika Bálková
Markéta Koblihová
Jitka Jiránková
z ízenkyň v kulturním za ízení

Petr Höhnel
Milan Chovaník
Dalibor Stehlík
no ní vrátný

Přírodovědné oddělení

Miroslav Rado
*vedoucí oddělení, kurátor, správce
deponitá e*

Jitka Vlasáková
*dokumentátorka, správkyň
deponitá e*

Miroslav Žemlička
kurátor, správce deponitá e

MALÁ STATISTIKA ROKU 2017

Počet stanic celkem (fyzický stav/počet tený stav)	63 (57,9)				
Počet evidenčních ísel sbírkových p edm t a jejich soubor k 31.12.2017	463 141				
<i>z toho digitalizovaných</i>	154 900				
<i>z toho po et knihovních jednotek k 31.12.2017</i>	87 720				
Počet evidenčních ísel p ír stk zapsaných za rok 2017	285				
Výdaje na nákup sbírkových p edm t v roce 2017	87 000,- K				
Náklady na rekonstrukci a údržbu objekt RMT v roce 2017	464 000,- K				
Počet inventarizovaných evid. ísel sbírkových p edm t nebo jejich soubor v roce 2017	277 685				
Počet evid. ísel sbírkových p edm t nebo jejich soubor vy azených ze sbírky v roce 2017	283				
Počet zkonzervovaných a zrestaurovaných sbírkových p edm t v roce 2017	10 033				
Počet zpracovávaných v dekovýzkumných úkol v roce 2017	11				
Počet záp j ek sbírkových p edm t celkem za rok 2017	13 (1 070 p edm t)				
Počet výp j ek sbírkových p edm t celkem za rok 2017	32 (446 p edm t)				
Počet vydaných publikací	3				
Počet uspo ádaných výstav v RMT v roce 2017	15				
<i>výstavy z vlastních sbírek</i>	5				
<i>výstavy ve spolupráci</i>	9				
<i>výstavy v pronájmu</i>	1				
Počet exponát m síce	12				
Počet doprovodných akcí konaných v RMT v roce 2017	30 (4 677 osob)				
Počet program pro školy konaných v RMT v roce 2017	64 (2 114 žák)				
Za vstupné v roce 2017 vybráno celkem	284 000,- K				
Návšt vníci RMT v roce 2017 celkem	45 239				
<i>expozice</i>	9 640	<i>výstavy</i>	18 196	<i>doprovodné akce</i>	4 677
<i>programy pro školy</i>	2 114	<i>exponát m síce</i>	4 524	<i>badatelé</i>	1 780
<i>komentované prohlídky</i>	397	<i>pronájmy</i>	3 911		

HOSPODAŘENÍ V ROCE 2017

PŘÍJMY

Příjmy celkem	31 829 000,- K
Příspěvek na provoz od zřizovatele Ústeckého kraje	29 748 000,- K
Příspěvek na provoz ze státního rozpočtu	294 000,- K
Příjmy z vlastní činnosti	1 168 000,- K
z toho příjmy ze vstupného	284 000,- K
z toho příjmy z prodeje upomínkových předmětů, publikací apod.	63 000,- K
Ostatní výnosy výše neuvedené	619 000,- K

VÝDAJE

Výdaje celkem	31 298 000,- K
Mzdové náklady	16 170 000,- K
Sociální a zdravotní pojištění	5 475 000,- K
Ostatní osobní náklady	282 000,- K
Ostatní sociální náklady	698 000,- K
Výdaje na nákup sbírkových předmětů	87 000,- K
Náklady na restaurování a konzervování	363 000,- K
Spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	4 304 000,- K
Náklady na rekonstrukci a údržbu objektů	464 000,- K
Ostatní náklady výše neuvedené	3 455 000,- K

Restaurování jídelny pro služebnictvo a uměleckyn (celkové náklady v letech 2015 - 2017) - **335.800,- K**

ÚLOVÉ PŘÍSPĚVKY

Oprava tzv. Kolostojových výtahů na teplickém zámku (Usnesení Rady ÚK č. 11/ZR/2016 z 30. 11. 2016) - **900 000,- K**

HLAVNÍ ÚKOLY ROKU 2018

- vyklizení depozitá e ve Fojtovicích p ed prodejem budovy;
- vyst hování Muzea Krupka p ed rekonstrukcí budovy;
- uspo ádání **XIV. teplické muzejní noci** a výstav k osmi kovým výro ím, v etn doprovodných akcí;
- zprovozn ní **Centra pro konzervaci kov a archeologizovaného skla** v AD v Sob druhách, v etn zajišt ní vhodného personálu;
- oprava objektu zv. Šárka a rekonstrukce st echy hlavní budovy zámku v Teplicích.

KONTAKTNÍ ADRESY

Regionální muzeum v Teplicích, p. o.

Zámecké nám stí 14
415 01 Teplice
tel.: 412 359 000
info@muzeum-teplice.cz
www.muzeum-teplice.cz
www.zamek-teplice.cz
<https://www.facebook.com/muzeum.teplice>

Muzeum Krupka

Husitská 21,
417 41 Krupka
tel.: 417 862 042
DO ASN UZAV ENO (od 1. 2. 2018)

**Archeologický depozitá
a specializovaná muzejní pracovišt**
Srbická 479, 415 10 Teplice - Sob druhy
tel.: 417 553 130 - 139

Regionální
muzeum
v Teplicích

VÝROBNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2017

ISBN 978-80-85321-79-1

Vydalo Regionální muzeum v Teplicích, příspěvková organizace Ústeckého kraje
Sestavila a k tisku připravila *Mgr. Eva Klášterková* s použitím interních materiálů
Fotografie *Jan Kašpar*

Vytiskla tiskárna **PW print - Petr Wolf**, Kollárova 2807/8, Teplice 415 01

Náklad 50 ks

Publikace je výhradním vlastnictvím Regionálního muzea v Teplicích, příspěvkové organizace, a nesmí být použita, ani její části, pro jiné účely bez jeho výslovného souhlasu.

NEPRODEJNÁ PUBLIKACE

Na obálce je reprodukována fotografie z alba fotografií, zhotoveného pro pavilon lázeňských míst na světovou výstavu ve Vídni v letech 1872-73 (HF 2561/1-47)

© Regionální muzeum v Teplicích, p. o., Teplice 2018